

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši pondeljke.
Mesečna naročnina:
v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 22.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon št. 213
Brzojavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.
upravnništvo: Marjilin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisminen vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Mirna poravnava.

Naše pričakovanje je bilo pravilno: bolgarska vlada je dala naši kraljevini zadovoljenje. Konflikt, povzročen vsled napada na našega vojnega odposlanca je izravnal. Bolgarska vlada je v predpisanim roku izpolnila prve tri točke, izražene v naši ultimativni noti, trenutno pa ne najdemo razloga, da bi se morda utegnili upirati izpolnitvi ostalih zahtev.

Naša diplomacija ima beležiti lep uspeh. Njena previdna odločnost je zmagała nad desorijentacijo bolgarske vlade, ki je trepetala pred šovinisti in še v zadnjem trenutku ni našla pravega poguma za odločilni korak. Slednjič je videla svojo izolacijo in storila v svojem interesu ter v interesu Bolgarske to, kar je nalagala mednarodno utemeljena dolžnost do sosed. Satisfakcija Bolgarske nas veseli, čeprav ni v tem veselju niti trohice škodoželjnosti. Naša kraljevina se dobro zaveda svojih dolžnosti napram Bolgarski, ali sprčo sedanjega razmerja je pač zelo potrebno, da dokumentira svojo dobro voljo najprej našim sosedam, ki navdaja od zadnjega prevrata sem naše politične kroge z nekim skoro utemeljenim nezaupanjem. Stanje v Bolgarski gotovo ni bilo tako, kakor bi odgovarjalo našim željam. Plevel se ni izruval, germanofilska zalega še ni izginila. Toda bilo bi zelo pogrešno, če bi se udajali nestrpnosti. Ta lastnost še nikoli ni dičila zrelih, uspešno delujočih politikov. Nasprotno: vodila je vedno v zagato ali pa v narodno katastrofo. Najbolje je, če počakamo, da se bo videl razvoj dogodkov. Da je bolgarski narod — kakor madžarski in nemški — v neki krizi svoje mentalitete, o tem ne more biti dvoma. To bolezen bo ozdravil čas, mi pa se ne smemo poslužiti pravice, posegati v ta proces, ker bi lahko pokvarili mnogo, kar bo prejšnje služilo novi bolgarsko - jugoslovnski skupnosti.

Kongruenca našega konflikta z Bolgarsko z laško - grškim sporom radi umora italijanske delegacije v Janini leži na dlani. Tega ne taje niti rimski listi, ki imajo o kapitulaciji Bolgarske pač svoje mnenje. Pa tud laški sofinzmi ne drže: ne bo jim uspelo, dokazati konkrtno, da se je udala Bolgarska ednole premoči in sili Male antante, ne da bi hotela priznati upravičenost naše zahteve. Bolgarski poslanik na našem dvoru, g. Vakarelski, je pristranske komentarje laškega tiska pač najbolje desavuiral, ko je izjavil, da je bil atentat delo ljudi, ki ne žele dobrih in prijateljskih odnosov med obema državama in ko je pohvalil zmrtnost jugoslov. tiska.

Italijanski listi so se vestno potrudili, da bi napravili iz neljubega napada na našega vojaškega atašaja politično vprašanje. To se jim ni posrečilo. Zadeva je ostala strogo na pravnem polju. Nedorložit bolgarske vlade je dokazana, v slučaju ni bila kompromitirana niti ena osebnost bolgarskega političnega življenja, kajti makedonsko emigracijo ne moremo in ne smemo smatrati kot izvršiteljico volje bolgarskega naroda. Že dejstvo samo na sebi, da se je bolgarska vlada po svojem diplomatskem zastopniku zavarovala pred ljudmi, ki izpodjedajo tolikanj potrebne dobre odnose med obema državama, govori več kot vsi dvoumni komentarji italijanskega tiska.

Našo vlado navdaja sedaj zavest, da je storila, kar bi bila storila na njenem mestu vsaka druga vlada. Koraki naše vlade so se izvršili tako, da ni bilo dostojanstvo bolgarskega naroda niti najmanj užaljeno. Trezni del sofijskega časopisja se je strinjal z našim nastopom. Ta moment je važen in zasluži vso pozornost. Tako vidimo, da čut pravčnosti še ni ugasnil onstran Caribroda, na bolgarski vladi pa je ležeče, da z izpolnitvijo ostalih točk pokaže svojo pripravljenost za likvidacijo spornega stanja. Italija je Grški naložila fantastično kontribucijo 50 milijonov lir, naša vlada pa je — upoštevajoč okolščine — opustila vsako konkretno določitev vsote ter je celo zadevo prepustila mednarodnemu razsodišču v Haagu. Sofija ima sedaj dokaz naše dobre volje, utverjeni pa smo, da bo i naša vlada kvitirala s hvaležnostjo vsako potezo, ki jo bodo napravili bolgarski voditelji v korist čim tesnejšega zblizanja. Izolacije st Sofija ne zasluži, mi je kot zmagovalca država ne maramo, zato bo Italija nekega dne doživela razočaranje, ki bo kulminiralo v političnem in gospodarskem sožitju dveh slovanskih narodov v Balkanu.

Mirna rešitev spora z Bolgarsko.

Bolgarska vlada je sprejela vse zahteve naše note.

Zadoščenje naši kraljevini. — Rovarenje makedonstvujuščih.

Sofija, 7. novembra. (B) Bolgarska vlada sprejema v odgovoru, ki je bil izročen sinoči ob 18. uri predstavniku kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Sofiji, vse zahteve, ki jih je jugoslovenska vlada stavila v svoji noti povodom incidenta z vojnim atašejem kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Beograd, 7. novembra. (B) Tiskovni urad objavlja: Včeraj ob 18. uri je naš poslanik v Sofiji prejel odgovor bolgarske vlade, ki ga je obvestila, da bo takoj izpolnila prve tri točke zahteve kraljevske vlade.

Sofija, 7. novembra. (B) Danes ob 10. uri dopoldne je bolgarska četa 250 vojakov z zastavo in godbo oddala častni pozdrav naši zastavi, ki je bila v tem trenutku izobešena na našem poslanstvu. Pri vstopu v naše poslanstvo je naš poslanik g. Rakici prisostvoval s predsednikom delegacije g. dr. Novakovičem in obojem poslanstva ter člani delegacije tej počastitvi.

Ker je bolgarska vlada pristala na vse naše zahteve, je sinoči prišel v imenu bolgarske vojske vojni minister Volkov s svojim adjutantom v stanovanje našega vojnega odposlanca g. Krstića in se opravičil izražujoč obžalovanje nad dogodkom, ki se je izvršil.

Danes ob 13. uri je prišel v naše poslanstvo predsednik vlade g. Cankov in izrazil g. Rakici v imenu bolgarske vlade obžalovanje in prosil oproščenja. Zanimivo je, da bolgarsko časopisje ni prineslo niti besedice o naši noti poslani bolgarski vladi, niti o pristanku bolgarske vlade na njo.

Beograd, 7. novembra. (Z) Nota, ki je bila poslana v Sofijo, je dober znak o pomirljivosti naše vlade po tolikih kritičnih dogodkih s strani Bolgarske in po mnogih incidentih in žalilah napram naši vladi. Naša vlada ni izrabila situacije tako, kakor bi jo bila sicer lahko. Vlada je poslala Bolgarski tako noto, o kateri je že vnaprej vedela, da jo Bolgarska more sprejeti, a pridržala si je pravo, da energično nastopi, ako se ponove taki dogodki. Naša vlada hoče voditi politiko miru. To je nova garancija za mir v Evropi, obenem pa dokaz, kako veliko vlogo vrši Mala antanta v centralni Evropi. S tem, da je naša vlada odkazala vprašanje odškodnine s strani Bolgarske mednarodnemu razsodišču v Haagu, je dokazala, da visoko spoštuje to institucijo, na drugi strani pa, da želi dobiti le tako odškodnino, ki ji bo mednarodno priznana.

Izjava podpolkovnika Krstića.

Sofija, 7. novembra. (B) V razgovoru z urednikom lista »Utro«, je podpolkovnik g. Krstić obrazložil v po-

drobnostih, na kakšen način je bil napad nanj izvršen in je nato dodal: Ne morem dopustiti domneve, da gre le za navadno tatvino, ne morem pa dopustiti niti tega, da bi to bilo delo Makedoncev, kajti ti se ne bi posluževali slabega samokresa starega sistema. Jaz sem prejštega mnenja, kakor tudi minister notranjih del Rusev, da je napad delo zlonamernih ljudi, ki so potem, ko so konstatirali zboljšanje v odnosih med obema državama, kakor tudi v rezultatih dela mešane srbsko - bolgarske komisije, ki je na najboljšem potu, da po določeni zadovoljujoče rezultate, iskali sredstva in način, da preprečijo utrditev dobrih odnosov med kraljevinama Srbov, Hrvatov in Slovencev in Bolgarsko.

Beograd, 7. novembra. (Z) Današnja »Pravda« ima poročilo iz Sofije, v katerem je rečeno, da je nota, ki jo je poslala naša vlada bolgarski, izzvala veliko revolto med Cankovimi pristaši in makedonstvujuščimi. Makedonstvujušči so imeli sejo, na kateri se je sklepalo o nadaljnjem postopanju proti Cankovi vladi. Pri njih je vzbudilo veliko nezadovoljstvo to, da je Cankov posetil našega atašaja Rakici. Makedonstvujušči so sklenili, da se priredijo v četrtek 8. t. m. veliko zborovanje na trgu Aleksandra Nevskega, carja osvoboditelja. Na seji je predsedoval Todor Aleksandrov, ki je bil prišel pred šestimi dnevi v Sofijo. Razen tega je bilo sklenjeno, da se s proglasom pozove narod na jutrajšnje zborovanje. Ta proglas je bil sestavljen že pred sejo in je bil razširjen po mestu. Temu zborovanju morajo prisostvovati vse organizacije makedonstvujuščih iz Sofije in njene okolice. Na zborovanju se bo napadala Cankova vlada, Makedonstvujušči pravijo, da bodo na ta način pokazali, da se oni ne zavzemajo za Cankovo vlado in da žele energične korake proti naši državi.

SEJA MINISTRskega SVETA.

Beograd, 7. novembra. (B) Nočoj se vrši seja ministrskega sveta, na kateri se rešujejo tekoči resorni posli in na kateri poda minister zunanjih del g. dr. Ninčić članom poslednja poročila, prejeta od poslanika v Sofiji. Nato bo vlada razpravljala o obvestilu nemškega poslanika v Beogradu glede ustavitve dajanja reparacij od strani Nemčije.

Beograd, 7. novembra. (B) Danes je posetil pomočnika ministra zunanjih del g. Panto Gavrilovića, angleški poslanik sir Young. Ta poset se spravlja v zvezo z informiranjem o naših odnosih napram Bolgarski, kakor tudi napram Grčiji.

BOLGARSKE DOBAVE.

Beograd, 7. novembra. (B) Vlada je zahtevala od bolgarske vlade, da takoj začne z dobavljanjem premoga, ki ga mora po mirovni pogodbi dobaviti naši državi na račun odškodnine. Bolgarska vlada je obvestila našo vlado, da bo začela v najkrajšem času z dobavami, kakor tudi da bo dobavila še nedobavljene količine premoga.

Glavni sofijski listov.

Sofija, 7. nov. (B) Bolgarsko časopisje je enodušno v obojanju napada na vojnega atašaja kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Neodvisni list »Slovo« pravi: Osebe, ki so napadle podpolkovnika g. Krstića, sicer niso šle za tem, da mu vzamejo življenje, toda skušale so izzvati spor, da povzroče vznemirjenje duhov, omajejo položaj vlade in izjavejo krizo.

»Preporoda«, organ demokratske stranke, pripominja na vprašanje, kdo so napadali, da se mora ne glede na predpostavke, da so to navadni razbojniki, trditi, da je to provokacija, ki se ne da kvalificirati. Odnosi med obema državama so bili na najboljem potu izboljšanja in bolgarska javnost je nestrpno čakala, da vidi, kako obe sosedni si deželi stopata ponovno v dobre odnose, kakor je to bilo v preteklosti.

»Radikal« piše: Policija mora storiti vse kar je mogoče, da najde zločince, ki hočejo spraviti državo v vznemirjenje.

»Demokratski« zborov, službeni organ stranke demokratskega sporazuma, izjavja, da je ta žalostni incident delo prostih zločincev, ki bo brez dvoma izkoriščen od ljudi, zainteresiranih v politične svrhe, da pa je vendarle potrebno naglasiti, da se je zgodil napad v času, ko se boljše odnosi med kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev in Bolgarsko in ko so vsa še neresena vprašanja na najboljši poti, da dobe zadovoljivo rešitev. Jasno je torej, kakšne cilje so imeli pred očmi izzivači tega napada.

Neodvisni list »Dnevnik« pravi: Napad na vojnega atašaja kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev smatrajo v službenih krogih kot provokacijo, ki gre za tem, da kompromitira odnose med obema državama, ki so se znatno zboljšali v poslednjem času.

»Mir«, tudi neodvisen list, konstatira, da je izzval napad veliko vznemirjenje javnosti, ki spoznava sedaj, kakim eventualnostim je izpostavljeno dobro razmerje med Bolgarsko in njenimi sosedmi.

»Narod«, organ socialnodemokratske stranke piše: Izvršili napada so lahko zadovoljni, da so dosegli priliko za ogrožnost med obema državama, ki sta želeli živeti v miru.

Budimpešta, 7. novembra. (B) Večerna številka »Pester Lloyd« ponovno komentira jugoslovnski ultimatum bolgarski vladi in pravi, da je pravica na jugoslovnski strani, katere čast je bila žaljena, in da bi bile jugoslovnske zahteve gotovo milejše, ko bi bila Bolgarska sama ponudila zadoščenje. Ultimatum pa je vendarle zmeren, ker prepušča bolgarskim oblastvom, da izsledijo in kaznujejo krivce, in da se slučaj predloži mednarodnemu sodišču.

Amerika in evropske zadeve.

Pariz, 7. novembra. »New York Herald« poroča o izjavi pooblaščenega zastopnika Belega doma, da Zedinjene države nikakor ne nameravajo izvajati pritiska na Evropo. Ako Evropa ne želi pomoči, bodo Zedinjene države z obžalovanjem ugotovile, da so se njih prizadevanja izjalovila, toda drugi narodi naj vedo, da je Amerika pokazala mnogo dobre volje. Ta izjava naj bi bila namenjena pripraviti javno mnenje Amerike na poročilo, da Hughesov načrt ni dobil odobrenja zaveznikov.

Pariz, 7. novembra. »Havas« javlja iz Washingtona: Vlada je pripravljena, da sprejme omejitve, ki bi izvedencem zabranjevala, da se izrečejo o zakonitosti zasedbe Poruhirja, ali da razmotrivajo politično podlago te zasedbe. Izvedencem pa mora biti omogočeno, da razmotrivajo o gospodarskih pogojih, ki izvirajo iz zasedbe Poruhirja. Uradno izjavljajo, da je stališče Amerike v vprašanju medzavezniškega dolga neizpremenjeno.

London, 7. novembra. (W) Bruseljski poročevalec lista »Times« piše: Belgijska vlada je storila energične korake, da se izravna angleško, francosko in belgijsko stališče.

Zmede v Nemčiji.

Berlin, 7. novembra. (W) Separatisti so se v Kreutznachu polastili mestne zasilne denarne tiskarnice in pustile tiskati znatne vsote zasilnega denarja. Okrožni pooblaščenec medzavezniške komisije je odredil, da zasebne banke zamenjajo ta denar in je prisilil tudi uradnike Državne banke, sprejemati ta denar, ker bi jih sicer moral kaznovati z odtegnitvijo svobode in s konfiskacijo premoženja.

Konec stavke na Poljskem.

Varšava, 7. novembra. (B) Pogajanja med vlado in predstavniki stavkajočih so dovedla do prestanka splošne stavke. Vse vladne navedbe o militarizaciji železnih rudnikov bodo razveljavljene. Vlada je poslala vojaške in civilne delegate v Krakov, kjer je prišlo danes do spopada med stavkajočimi in med vojnimi kontrolami. Vse spor je bil izravnal tudi od strani vlade v Varšavi. Poljska socialistična stranka je pozvala stavkajoče, da se vrnejo na delo.

ZAGREBSKI NAMESTNIK V BEOGRADU.

Beograd, 7. novembra. (B) Pokrajinski namestnik za Hrvasko, g. dr. Cimić je dopotoval v Beograd. Danes je posetil ministra notranjih del, g. Vujičića in mu poročal o stanju v Hrvatski. Nato je bil sprejet od predsednika vlade, g. Pašića, s katerim je ostal zelo dolgo v razgovoru. G. Pašić se je jako zanimal za stanje v Hrvatski, posebno pa za stanje seljakov in srednjih slojev.

Pred republikanskim prevratom na Grškem?

Stališče naše države. — Angleško svarilo. — Propaganda v armadi.

Beograd, 7. novembra. (B) Tiskovni urad objavlja: Ker je general Pangalos netočno podal v svojem listu potek razgovora s kraljevim poslanikom v Atenah, smo pooblaščen izjaviti sledeče: V teku prijateljskih razgovorov med generalom Pangalosom in kraljevim poslanikom, ki so trajali pol ure, je poslanik generalu pojasnil, da so merodajni krogi v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev vznemirjeni iz razlogov, neodvisnih od dinastičnega interesa, t. j. radi sosedstva dveh držav, niti ju zveze in velikih gospodarskih interesov, ki vežejo kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev z grškim narodom. Najmerodajnejše osebnosti v Beogradu presojaajo situacijo s tega stališča in smatrajo, da sprememba ustave v Grčiji v sedanjih razmerah ne bi odgovarjala dobro razumevanju interesom grškega naroda, vsled česar bi orali narodi, ki vzdržujejo z Grčijo zveze in prijateljske odnose, gledati na to spremembo le z obžalovanjem. Dodal je, da v ostalem ve, da so tega mišljenja tudi predstavniki vseh zveznih držav in prijatelji, ki ne morejo spremljati kot ravnodušni opazovalci spremembe notranje

politike Grčije, četudi se vzdržavajo strogo vmešavanja v vprašanje te vrste.

Beograd, 7. novembra. (B) Demarša, ki jo je izvršil v Atenah naš poslanik, je vzbudila v opoziciji veliko nezadovoljnost. Socialdemokratski poslanec g. Nedeljko Divac je poslal ministru notranjih del vprašanje, zahtevajoč obvestila o motivih, ki so vodili vlado k sklepu, da se vmešava v notranje stvari grške zadeve.

Atene, 7. novembra. (B) Angleški odpravnik poslov je izjavil grški vladi, da bi angleška vlada gledala z velikim vznemirjenjem vsako revolucionarno gibanje, ki bi imelo za cilj strmoglavljenje dinastije in ki bi moglo v veliki meri kompromitirati bodočnost države.

Atene, 7. novembra. (B) Značilno je, da celokupno grško časopisje enodušno zahteva, da se proglasi republika. General Kontilis je imel oster govor o vojski in trdi, da se dinastija ni ničesar naučila in da je sin slabši od očeta, ker so se odkrile zveze upornikov z dinastijo. Ravnotako oster govor proti kraljestvu je imel v vojski Hadžiki-riakos.

Reško vprašanje in korektura meje v Sloveniji.

Beograd, 7. novemb. (B) »Vreme« piše: Pogajanja o Reki se, kakor izgleda, še iz daleka ne približujejo svojemu koncu. Že samo dejstvo, da odpotujejo naši izvedenci za trgovinska pogajanja z Italijo na Dunaj, da se tam pogajajo za trgovinski sporazum z Avstrijo, je zadosten dokaz za to, kako daleč je še do rešitve naših odnosov z Italijo. Znano je dovolj, da Italija ne čisti čisto pravnega vprašanja izvršitve rapalske pogodbe od trgovinskih in drugih vprašanj ekonomske prirode. Vendar pa imajo naši službeni predstavniki v roki izvesten konkreten predlog, ki ga proučavajo. Tako je včeraj popoldne naš zunanji minister dr. Ninčić konferiral z našim vojaškim izvedencem za razmejitve z Italijo s polkovnikom Daskalovičem o korekturi meje v Sloveniji.

Davčna konvencija z Italijo.

Beograd, 7. novembra. (Z) Te dni se je vrnil iz Ljubljane g. Hilarij Vodopivec, član glavne kontrole in delegat za izdelavo konvencije z italijansko delegacijo o izterjatvi davka od onih, ki so bili pod italijansko okupaci-

jo. G. Vodopivec je v Ljubljani konferiral z italijanskim delegatom Tedeschiem. Na teh konferencah je došlo do sporazuma in je bil izdelan načrt za konvencijo. To konvencijo mora se proučiti naša in italijanska vlada. Prihodnji sestanek bo v Rimu, kjer se bo podpisala konvencija. (Kakor znano, se je sestala 15. okt. v Ljubljani italijansko - jugoslovnska davčna konferenca v zmislu rapalske pogodbe. Naši delegaciji je predsedoval g. Vodopivec. Ur.)

Današnje prireditve.

V Ljubljani:

Drama: »Gospa z morja«. Red D.

Opera: »Aida«. Red C.

Kino Matica: »Ne želi svojega bližnjega žene«.

Kino Ideal: »Skrivnost cirksa Eddie Polca«. II. del.

Kino Tivoli: »Pustolovka iz Monte Carla«.

Kino Ljublj. dvor: »Zena in svet«.

V Celju:

Mestno gledališče: »Skoljka«.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:

Tekoči teden: lekarna Sušnik, Marjilin trg in Kurat. Gospodarska cesta

Pet let suženjstva primorskih Jugoslovenov.

Trst, 4. nov.

II.

Praktično se poitalijančenje slov. in hrvatske šole ne da tako naglo izvesti, kakor na papirju. Pač pa utegne postati novi šolski zakon podlaga za preganjanje slovenskega in hrvatskega učitelja. Kdor ne bo popolnoma vešč italijanskega jezika, ta bo že po svoji nekvalifikaciji v nevarnosti za svojo službo. In tudi oni, ki bodo sposobni za poučevanje v italijanski, ne bodo na boljšem, če se ne prodajo novim gospodarjem.

Tudi neka določba zakona, ki govori o izpitih, se bo dala imenitno uporabiti proti neljubim učiteljem. Zakon pravi namreč, da bo tudi definitivno nastavljen učiteljstvo moralo šest mesecev čakati za končno potrditev. Vse nedefinitivno učiteljstvo pa bo moralo delati didaktičen izpit pismen in usmenen ne glede na to, da ima dotični učitelj zrelostni in nekateri celo usposobljenostni izpit. Iz tega je razvidno kakšna prosta roka je dana tu samovoljnosti slovenskemu učiteljstvu tako sovranih šolskih oblasti.

Vkljub vse težavam, nevarnostim in preganjanjem se more reči, da se je do sedaj naše učiteljstvo dobro držalo. Neznačajnih in prodanih propalic je zelo malo. Od preko 600 našega učiteljstva težko, da jih je deset, ki se priznavajo k fašistovski stranki. To so seveda sami korijarji ali taki, ki imajo maslo na glavi, pa so se zatekli pod okrilje fašistov, da bi laže skрили svoje zasebne malo čestdarje.

Vendar pa se je bati, da se poloti učiteljstva apatija za javno delovanje, ker je že danes učitelju težko udeleževati se narodnega dela zunaj šole. Po nekaterih krajih na Goriškem so oblasti učiteljem prepovedale voditi društva, vaditi pevske zbornice, prirejati dramske predstave, skratka, zabranjeno jim je vsako društveno delovanje. To dejstvo ni samo žalostno, ker se s tem odtegujejo ljudstvu požrtvovalni narod-

ni delavci, ampak je naravnost strašna kazen za vsakega učitelja, ker je obsojen v neprosto voljno nedelavnost. To moralno trpljenje jugoslovenskega učitelja v Italiji bo razumel le oni, ki se je kdaj nahajal v podobnem položaju. Ta bol je tiha, neopazna, toda ob njej hira duša inteligentnega mladeniča in moža, ki mrje hrepenenja, da bi dal svoje moči za napredek ljudstva. In končno ali ni človek družabno bitje! Camkarjevi »Hlapci« so pri nas že desetkrat prehiteni. Nimamo sicer onih prostovoljnih »hlapcev«, toda njih moralno trpljenje je tako veliko, ker je v našem učiteljstvu čut prostosti in odpor proti hlapčevanju nadvse močan.

Proti ogromnemu navalu tisočkrat močnejšega sovražnika bo pač omagal tudi tilnik ponosnega ljudskega borca v našem Primorju. Naš učitelj se mora umikati postopno iz javnega življenja s krvavečim srcem. Nikdar pa ne postane izdajalec svojega rodu, o tem ni dvoma. Začasno se umakne, da počaka boljših časov, ki morajo priti. Skoraj si ne moremo misliti, da bi te gorostasne razmere trajale v neizmernost.

V težkih urah našega zares suženjskega življenja nam je edina uteha, da imamo tam preko meje brate, ki z nami čutijo in se zanimajo za naše trpljenje. Nismo tako sebični, da bi zahtevali od vas, bratje, velikih žrtv, da bi vi tvegali za nas vse. Niti od daleč ne mislimo na to. Vendar pa vemo, da se bo naše stališče zboljšalo tedaj, ko se bo ves naš narod preko meje zares zavedal, da biva v Italiji preko pol milijona Jugoslovenov, katerim se godi zelo zelo slabo. To čustvo bratstva je treba zbuditi. In ko se bo na naše trpljenje glasno odzvalo to čustvo, tedaj bo moral tudi italijanski narod priti do spoznanja, da smo tudi mi ljudje iz krvi in mesa. Primorski.

Pismo iz Anglije.

Angleška pridiga Balkanu. — Sodba o fašizmu.

Od našega dopisnika.

6. London, 4. nov.

Nedavno je obelodanila ugledna revija »Near East« informativen članek o političnem stanju na Balkanu. V tistih dnevih — vsaj tako se je človeku zdelo — pa uganibanje objektivnega članka niso bila tako aktualna, kakor sedaj, ko se je sprilo jugoslovensko - bolgarskega konflikta ter radi grških homatij pojavila nujna potreba, pogledati resnici temeljito v obraz ter opustiti vse, kar bi utegnulo potencirati samoprevaro evropskega javnega mnenja. V ta namen hočem dotični članek podati tudi vašim čitateljem v kratkem izvlečku. »Near East« piše:

Kakor doznavamo potom carigradskega tiska, se bo v kratkem vršila konferenca med Italijo, Bolgarsko, Albanijo in Turško. Svrha te konference je: ureditev medsebojnega razmerja. Idejo te konference ni težko uganiti, če se spominimo na italijanske aspiracije na Balkanu. Ali med to konferenco in med tako zvanim »ravnotežjem«, ki ga hoče ustvariti Italija, leži veliko brezno. Za balkanske države nikakor ni ugodno, sklepati zveze z velosilami: balkanskim državam je potrebna medsebojna zveza... Če bi bila italijanska politika na Balkanu samo »poizkusna«, kar pa ni, nam to dejstvo že samo na sebi nagovestuje potrebo definitivne politike Anglije na bližnjem vzhodu. Italija se odkrito protivi kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev ter Grški, ne da bi se pri tem ozirala na mir na Balkanu in po vsej Evropi. Italija pozablja, da bo Francija v tistem trenutku, ko se bo ona poslužila Bolgarske, storila isto s kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Taki politiki bi moralo slediti kontinentalno stanje

v letu 1914... Edino Velika Britanija bi mogla pomagati Balkanu, ker nima egoističnih ciljev in ker jo navdaja edina želja: vzpostaviti red na Balkanu...

Kakor je razvidno iz angleškega tiska, so sprejeli g. Kalfova v Foreign Office-u z zadovoljstvom. Kakor znano, je bil Kalfov v Rimu, Londonu in Parizu, kjer je »uspešno« iztrebil vse predhodke zapadnih politikov z ozirom na spremembo režima. Tudi naša vlada bi morala poskrbeti za temeljitejšo propagando. To čutimo zlasti tu v inozemstvu, kjer se ničesar ne stori v svrhu upoznavanja naših interesov in okolnosti.

»Times« so se bavile s fašizmom. List prihađa do sledečega zaključka: Italijanski narod misli, da fašistovska revolucija ni politična, temveč — duhovna. Fašizem je v Italiji popularen zato, ker mu je uspelo pripisati vse pogreške drugim strankam in prejšnjim vladam. Mussolini je fašizem, posebej pomeni pokret. Vsa odgovornost leži na njem. Njegova glavna sotrudnika sta tisk (»ogledalo njegovih možganov«) in milica, katero je ločil od stranke. Ta milica ni toliko vojaška formacija kot večina o priliki bodočih volitev. Fašizem ni ustvaril nič posebnega. Uničil je parlamentarne prepire, zmanjšal nekoliko davki in popravil železniški promet. V zunanji politiki ni imel fašizem nobenih pomembnih uspehov. Sijajni začetek z ratifikacijo santamargerskega dogovora je nacionalni, težnjami diametralno nasprotni sporazum, Mussolinijeve nade o razširjenju Italije so natele med zapadnimi zavezniki na globoko nezaupljivost.

Angleški general Thomson o naši kraljevini.

London, 6. nov.

»Observer« priobčuje drugi članek generala Thomsona o razmerah v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. — Thomson piše: Srbski centralizem je v velikem delu posledica gospodarskih čini-teljev, ker Srbija nima direktnega izhoda na morje. Najboljša rešitev tega problema bi bila, če bi Srbija dobila pri Solunu izhod na Egejsko morje. Na ta način bi Solun postal prestolnica federativne kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tako rešitev bi bil izhod iz težke, toda srbsko in grško javno mnenje še ni zrelo za tako rešitev vprašanja.

Thomson na to prehaja na srbsko-hrvatske odnose ter pravi: Čeprav obstoji vtisok jez med Srbi in Hrvati v notranji politiki, bo ta vendar izginil v vprašanjih zunanje politike. Tudi ako Hrvati in Slovenci morebiti žalujejo za habsburško pravico, si nikakor ne žele italijanskega gospodstva. Napram italijanski nevarno-

sti predstavljajo Srbi, Hrvati in Slovenci edinstvo. K temu prihaja še zunanja nevarnost od strani Madžarov. Proti temu zunanji nevarnostim se kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev more najbolje boriti, če je neodvisna in ujedinjena, ker je kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev sama po sebi že v začetku predstavljala veliko silo.

Uspeh kraljevine je odvisen od Srbov, ki so duša in telo kraljevine. Poleg tega so Srbi močen in bojevit narod, ali manjka jim trgovske sposobnosti Hrvatov in modrosti Slovencev. Da bo kraljevina napredovala, je potrebno sodelovanje Hrvatov in Slovencev. Srbi morejo to dobiti samo na podlagi vzajemnih koncesij in enakopravnosti. Brez tega sodelovanja bi Srbija mogla ostati središče bojev, namesto da bi bila stabilizirajoč faktor. Kraljevina SHS ima veliko bodočnost, potrebuje pa miru in gospodarskega razvoja v svojih mejah.

Zmaga in polom ruske revolucije.

(K šestletnici boljševiškega prevrata.)

III.

Boljševiška vstaja je izbruhnila v Petrogradu 25. oktobra (7. novembra). Uporniško gibanje je imelo glavno oporo v petrogradski posadi in mornarjih in samo deloma v delavstvu. Kerenski je skušal dobiti zanesljive vojaške čete, toda general, ki so mu ukazali, naj brani vlado, je izjavil: »Kerenski naj mi pošlje tozadevno pismeno povelje in naj overovi svoj podpis pri notarju.«

Ker je bila še vsakomur v spominu usoda Kornilova, ki je bil zaprt radi dvoumnosti navodil Kerenskega, je ostala vlada popolnoma osamljena v zimskem dvorcu, ki ga je branila samo ena četa in nekaj oficirjev. Kerenski pa je pobegnil že takoj prvi dan vstaje.

V Moskvi so nastopili boljševiki malo pozneje in tudi tu ni znala socialno-revolucionarna vlada, ki je zavladovala na magistratu, pridobiti naroda na svojo stran. Vstaja ni bila splošna, kajti priključilo se ji je komaj 15 — 20 odstotkov vojaštva in delavstva v mestu; ostalo prebivalstvo je samo pasivno sledilo razvoju dogodkov. V njem je prevladovalo mnenje: Socialni revolucionarji nam niso dali ničesar, bomo videli, kaj nam prinese boljševiki.

Inteligenca je bila boljševikom sovražna; tako tudi Gorkij, ki se jim je pozneje priključil (sedaj pa se je zopet ločil od njih) in ki je pred prevratom pisal, da je takojšnja ustanovitve socializma brezumje. Toda inteligenca je bila razcepljena v razne stranke in brez vsake moči; njen poskus upiranja boljševikom je kaj hitro propadel.

Glavni poveljnik moskovske vojaške oblasti, general Rjabcov, je izdal vlado Kerenskega in je s svojim pasivnim zadržanjem zagotovil boljševikom zmago. Samo nekaj sto oficirjev in kadetov se je upiralo boljševikom, ki so bili tedaj še tako slabotni, da so se morali boriti proti njim ves teden.

Največjo podporo so dobili boljševiki s strani Nemcev. Nemški generali štab je od spomladi dalje plačal velikanske vsote za boljševiško pacifično agitacijo. Strokovnjaki trdijo, da so bili vsi letaki, ki so jih še pred uporom razširjali po Moskvi, tiskani v Nemčiji. Nemci — ujetniki so se udeleževali v uniformi ruskih vojakov pouličnih borb. Nemški oficir je poveljeval v artiljerijskem boju od Vrabcevihi gora proti Kremlju.

Po boljševiški zmagi so prišli na vlado popolnoma neznanji ljudje (razen Ljennina in Trockega). Nevarnost v notranjosti je bila splošna, tako da so morali boljševiki sami streljati roparje po cestah.

S početka so boljševiki zabranili vse časopise razven komunističnih. Kmalu nato pa so zopet dovolili tudi druge liste. V prvih mesecih boljševiške vlad ni bilo terorja. Celo razmerje do cerkve je bilo zadovoljivo. V tem času je deloval v Moskvi vsesrski cerkveni koncil (od 5. do 18. novembra) in tedaj je bil izvoljen patriarh Tihon. Koncil je poslal k boljševikom delegacijo, ki naj bi sodelovala pri pomirjenju bojujočih se strank, kar se ni posrečilo, in ki naj bi pregledala poškodbe, ki jih je povzročilo obstreljevanje Kremlja. To je bilo

dovoljeno in so bili boljševiki vsaj na zunanjo do cerkve korektni.

Naenkrat pa so se začele hišne preiskave, iskali so po hišah orožja, odpravljali so bili vsi sodniki, namesto milice so bili postavljeni pristaši komunistične stranke. Po malem so se boljševiki polastili tudi drugih mest. Kozarka dežela pa jih ni priznala in se je proglasila za avtonomno, kar je nekaj časa pozneje povzročilo meščansko vojno. Še decembra so se mogli odpeljati na jug nasprotniki boljševizma, ki so upali, da boljševizem tja ne bo prišel. Koncem novembra 1917 so se vršile po celi Rusiji volitve v ustavotvorno skupščino. Boljševiki niso dobili večine, katero so obdržali socialni revolucionarji; kadeti so dobili le 12 mandatov. Večino sobranja so izvolili kmetje in na vaseh je še vedno prevladovala socialno-revolucionarna stranka. Boljševiki so se nazivali »delavsko-kmetijska vlada«, toda s kmeti niso imeli ničesar skupnega in so po Marxovem programu ustvarjali diktaturo tovarniškega proletarijata. Radi tega jim je bila ustavotvorna skupščina na potu in so jo razgnali še prej, predno je pričela s svojim delovanjem.

Po izgonu članov ustavotvorne skupščine so se nekateri skušali upirati na deželi (poleti 1918 v Samari), toda v narodu njihovo prizadevanje ni našlo odmeva. Kmetje so se sami polastili zemlje in se niso po tem kar nič zavzemali za ustavotvorno delovanje in tudi niso imeli pojma, kaj bo prinesla sovjetska vlada. Demokratične volitve so bile povsod preklicane, oblast so prevzeli sovjeti po sovjetski ustavi, ki je uvedla več stopenj v volilnem redu, tako da je dobil mestni delavec toliko glasov, kakor 25 kmetov skupaj.

Izgon ustavotvorne skupščine je pomenil udušitev javnega mnenja in kmečkega glasu, napovedal boj vsem strankam, zlasti socialno-revolucionarni in tedaj se je začel teror, ki traja še sedaj. Boljševiški režim nastopa pod prevečo borbe proti carizmom in proti revolucionarjem, toda ravno on je postal največji protirevolucionar. Vsaka svoboda misel je bila udušena. Nobena stranka ne deluje v Rusiji, noben časopis razven komunističnih ne more izhajati, volitve so bile prava komedija. Vlada je predložila volilcem svojo kandidatno listo, glasovanje se je vršilo javno in vlada je povsod preprečila kmetom do stop v osrednje soviete.

Ko je vojaštvo odšlo domov, je formirala sovjetska vlada rdečo armado, kjer prevladuje komunistični element in kjer je režim mnogo strožji kakor je bil za carske dobe. Boljševizem je postal imperijalizem deloma iz lastne narave boljševikov, deloma pa pod pritiskom Nemcev, ki so vedno vplivali na boljševike in ki še sedaj nameravajo izkoristiti njihovo silo proti svojim sovražnikom. Nekateri primerjajo boljševizem z bonapartizmom, toda med obema je razlika, kajti Jakobinci, ki so pozneje postali bonapartisti, so bili domoljubi, boljševiki pa so začeli svojo kariero z izdajstvom in sedaj so zavezniški najhujšega sovražnika Rusije in Slovanstva — Nemcev.

N. J.

Ocena novel pokojninskega zakona.

(Konec.)

Poskusiti moram torej z analizo posameznih določb in ugotoviti, v kolikor so sploh sposobne, ustvariti enoten in le ob enotni uporabi objektivni postopek pri priznavanju rent.

Prva nedvomljiva točka zakonodavne volje je tendenca, preobraziti stara določila za računanje rente tako, da je v istem slučaju možnih morda več rezultatov, da pa more izvajalec zakona izbrati za upravičence vedno najugodnejši rezultat. To stoji.

Ker pa je treba po novem računati osnovni znesek iz povprečne premije vseh 120 ali manj mesecev in je notorčno, da privatni nastavljenec nima že od začetka službe take plače kot po devet ali deset letih, vsled česar tudi ne more biti celi čas uvrščen v najvišji razred z najvišjo premijo, je evidentno, da je novi način računanja rent manj ugoden nego stari, po katerem so bili povprečni le prejemki zadnjih 24 mesecev. Čim je torej osnovni znesek iz povprečne premije manjši nego osnovni znesek iz prejemkov zadnjih dveh let, odpade vsled tendence uporabljanja ugodnejših rezultatov uporaba te določbe, kar se mora logično zgoditi pri skoro vseh dandanes priraščajočih rentnikih, katerih čakalna doba je potekla pred 1. julijem 1921 ali pa tako kmalu po 1. juliju 1921, da nove povšlane premije nimajo moči dvigniti povprečno premijo nad tridesetino starih osnovnih zneskov. Prvi odstavek novega besedila § 8. torej v praksi sploh ne pride dostikrat v poštev, in pred nami stoji, izzvan vsled nejasnosti nadaljnjih določil § 8. in člena 9 ter vsled pomanjkanja prehodnih določil prvi dilema:

Po katerem zakonu, starem ali novem, se računa osnovni znesek, če je račun po starem za zavarovavca ugodnejši, a je čakalna doba potekla pred 1. julijem 1921? Dilema je tembolj smešna, ker velja za take slučaje po obeh zakonih identičen postopek, le da je izhodišče drugačno, in le da pozna novi zakon možnost, da se vravnoljivi prejemki fignirajo do maksimalne me-

900 Din. Osnovni znesek iz te maksimalne meje pa ni 225 Din kot po starem zakonu, če je bil upravičenec zadnjih 24 mesecev uvrščen v VI. razred, temveč 180 Din!, kar ustreza osnovnemu znesku starega V. razreda.

Iz tega labirinta si zaenkrat ne morem predstavljati izhoda, nego sledečo precej verizno uporabo obeh zakonov pri vseh slučajih, pri katerih je čakalna doba potekla pred 1. julijem 1921:

1. Če je bilo zavarovanje izvajano skozi v VI. razredu, se računa renta po novem zakonu, na podlagi 30 kratne povprečne premije, pri čemur je efekt enak računu po starem zakonu.

2. Če je bilo zavarovanje izvajano tekomo zadnjih 24 mesecev v VI. razredu, po starem zakonu, ker je račun po novem zakonu ali neugodnejši ali nemogoč vsled prekoračenja maksimalne meje.

3. Če je bilo zavarovanje izvajano v katerikoli nižjem razredu nego je VI. razred, na podlagi povprečne meje zadnjih 24 mesecev, torej zopet po novem zakonu, pri čemur bi se poslužil ugodnosti maksimalne meje, in priznal v efektu vedno osnovni znesek V. razreda po noveli 1914, formalno pa s tem tudi osnovni znesek novega III. razreda, kar pomeni, da vpliva zakon iz leta 1922 tudi za čas pred 1. julijem 1921, dasti proti vsem principom v zakonodaji sestavljalca besedila zakona ni smatral za potrebno ali pa tega vedel ni, da mora retroaktivnost zakona biti brezpogojno izrečno odredjena. Dejstvo, da dovoljuje § 8. zakona za čas pred 1. julijem 1921 fikcijo zavarovane povprečnine, ki v razredih, veljavnih po zakonu iz leta 1914 ne eksistira (900 Din!), ki pa eksistira v razredih veljavnih izza 1. julija 1921, pomenja ali protislovje § 8. s členom 9. zakona, po katerem velja povšile datave in prispevkov šele izza julija 1921, ali pa pomenja, da je člen 9. zakona razumeti tako, da se morajo vse dosedanje rente priznane brez osnovnega zneska VI. razreda breracunati po tej najugodnejši fikciji, in

da se le fikcija po novem računu zapadajočih obrokov ne sme izvesti za čas pred 1. julijem 1921! Kaj je prav, ne ve danes morda niti koncipist novel ve!

Računanje stopnjevalnih zneskov je enostavno. Invalidna in vdovska renta, kakor tudi dežja renta bi se dala torej na te bazi najti s prilično zanesljivostjo, vendar pa zna nastopiti nov dilema pri vzgojnih prispevkih (dežji renti), ki zavisi spet od vprašanja: od kdaj dalje in v kolikšnem obsegu velja alternativa, ki jo je uvedel novi zakon pri § 16. glede računanja dežje rente?

Za izračunanje dežje rente so namreč stopnjevalni zneski brez vpliva, ker se računajo iz čistega osnovnega zneska. Če je torej potekla čakalna doba pred 1. julijem 1921 in če se je zgodil zavarovalni slučaj (smrt zavarovanca) pred ali po 1. juliju 1921, ali se sme uporabljati novi drugi odstavek, uveljavljen z zakonom iz leta 1922? Odgovora iščemo v nejasnem besedilu zakona — zmanj! Le iz presumcije, da se sme osnovni znesek sam računati i za čas pred 1. julijem 1921 po odredbah, uveljavljenih za čas izza 1. julija 1921, smemo sklepati, da je to mogoče.

Kar se tiče skrajšanih osnovnih zneskov ob le 60 mesečni prispevni dobi, ki bi potekla pred 1. julijem 1921, je treba postopati analogno kot pri neskrajšanih osnovnih zneskih samo da bomo povprečno premijo vzeli 20 krat mesto 30 krat. Zopet pa nastane v zakonu neodgovorno vprašanje, kako je uporabljati novo uvedeni stopnjevalni znesek za 61 do 119 mesečno dobo zavarovanja. Ali velja ta stopnjevalni znesek tudi samo za zavarovalne primere, nastale po 1. juliju 1921? Naj navedem konkreten primer, kam bi to dovedlo!

A in B sta od 1. septembra dalje zavarovana na podvisti letnih dohodkov 3600 kron. A umrje 26. junija 1921, B 3. julija 1921, osem dni pozneje. Oba zapustita vdovo. Če je torej zakonodavec hotel uveljavljenje posebnega stopnjevalnega prispevka le za čas po 1. juliju 1921, pripade vdovi zavarovanca B vdovska renta, ki je za eno tristošestdesetinko manjša od polovičnega osnovnega zneska za 120 mesecev, vdovi zavarovanca B pa samo vdovska renta v višini enotretinskega osnovnega zneska za 120 mesecev, in vendar je njen mož umrl le 1 teden prej nego B, in je izpolnil, kar je še bolj važno, le 1 mesec manj prispevnih mesecev kot B. Ob uporabi največje ugodnosti bi znašala vdovska renta B 537 kron, vdovska renta A pa 300 kron! Če se pa obravnava oba slučaja po novem zakonu, bi znašala tudi vdovska renta A 534 kron.

Če so torej vsled nejasnosti in formalne nedostatkosti novel mogoče komplikacije v slučajih, kjer je čakalna doba ali celo zavarovanje zaključeno še v času pred 1. julijem 1921, bi človek pričakoval, da bo stvar lažja v slučajih, ko priraste renta po 1. juliju 1921.

Kaka zmota!

Skrajšana osnovna renta se po novem § 8. (odst. 5) računa z 20 kratno povprečno premijo in se tej prišteje še tolikokrat eno stoosmedesetinko celotnega osnovnega zneska, kolikor je prispevnih mesecev nad 60 mesečno dobo. Ta stopnjevalni prispevek po starem zakonu ni postal, in vzgojni renta se, če ne dosega čakalna doba 120 mesecev, računa tudi po novem zakonu tako, kot določa 1. odstavek § 16. starega zakona, torej: brez morebitnega stopnjevalnega zneska.

V starem zakonu je mišljen seveda pod besedo stopnjevalni znesek oni znesek, ki je omenjen v novem 4. odstavku § 8. za prispevne mesece po 120 mesečnem zavarovanju, radi besede »morebitnega« pa je nastala v zakonu luknja, ki bi je sigurno ne bilo, če bi horicont novelista segal čez en paragraf. Kaj je potem prav, pove interpretu šele socialni čit, če ga ima.

Nadve drastično malomarnost v formi pa najde pozoren bralec v najnovelji naredbi z dne 19. julija t. l., ki zvišuje zopet plačilne razrede, premije in datave na dvojni dosedajni znesek, in sicer razrede od 1. januarja 1924 dalje, premije in datave pa že od 1. oktobra 1923 dalje! Skoro doslovna naredba z dne 3. junija 1922, po kateri je bila najvišja mesečna premija 90 Din, je uveljavila plačilne razrede, premije in datave s 1. julijem 1922. Ta, zadnja naredba pa pravi, da stopa v veljavo 1. oktobra 1923, da veljajo razredi od 1. januarja 1924, da pa se računa (glej člen 2 naredbe), za premije ki jih je plačevali od 1. oktobra t. l. dalje, znesek 6000 Din, ki — mimogrede povedano — v novih zavarovalnih povprečinah sploh ne postoja.

Očividno v naglici tik pred podpisom naredbe popravljeni datum iz 1. oktobra 1923 v 1. januarju 1924 v prvem odstavku priča, da se je predlagatelj naredbe silno mudilo z uzakonjenjem sprememb, da pa ga je bogve iz kakšnih razlogov skrbelo, da bi morda napravljalo slabo kri, če bi stopila naredba nenadoma v veljavo; v tej težnji in v nadi, da se bo morebitno ogorčenje že polagoma apianiralo, je najbrž v zadnjem trenutku popravil datum, to pa le — v uvodnem odstavku.

In zdaj ne preostaja niti članom in rentnikom zavoda, niti piscu in vsakemu radovednežu nič drugega, kot počakati, da nam ravnatelstvo pokojninskega zavoda pove po domače, kako je razumeti novele zakona, posebej pa še od kdaj naprej in kako velja najnoveljši njegov referat ministru za socialno politiko, uzakonjen z naredbo z dne 19. julija 1923, št. 48476, »Ur. list« št. 99 z dne 26. oktobra 1923.

O formi zakona pa je sodba sklenjena: zakon, ki prepušča tako široko polje razpoloženju interpretov, ni zakon.

Iz prosvetnega življenja.

— Ljubljanska drama. Prihodnja premijera v dramskem gledališču bo v nedeljo, dne 11. t. m. Vprizori se Francoza Savoirja komedija »Plavobradčeva osma žena«. Glavne vloge igrajo ga. Nablocka, g. Putjata in g. Rogoz. Nadalje nastopijo ga. Medvedova, gđc. Mira Danilova, g. Danilov, g. Medven, g. Jerman itd. Režijo vodi g. Putjata, ki nastopi ta večer prvič z novo stvarjo v tekoči sezoni kot režiser in igravec.

— Danes zvečer se poje opera »Aida« in sicer za red E in C v sledeči zasedbi: Aida — Zikova, Amneris — Štiliglova, kraljica — Radames — Šimenc, Rameis — Beteto, Amnonas — Cvejič, in sel — Mohorič. — Opero dirigira in režira operni ravnatelj g. Rukavina.

— Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani opozarja p. n. abonente, da poravnajo svoje obroke najkasneje do 12. novembra t. l. in sicer abonente na uradniške izkaznice svoj 3. obrok, ostali abonenti pa svoj 2. obrok, da se izognejo nepotrebnim opominjalnim stroškom.

Dnevne novosti.

— **Jutri pričobimo zanimiv članek »Razsulo demokratske stranke na Stajerskem«, ki ga je napisal za naš list odlični pristav demokratke stranke.**

— **Povišanje v čin generalov.** V čin armijskih generalov so povišali: Minister vojne in mornarice, adjutant Ni. Vel. kraja, divizijski general Peter Pešič in divizijski general Božidar Terzić, Miroslav Milosavljević, Stevan Habič, Krsta Smiljanić in Milan Tucakov. V čin vice-admirala je povišan kontraadmiral Dragutin Prica. V čin divizijskega generala so povišani polkovniki Dušan Cvetković, Milan Vučković, Milan Jovanović, Radisav Stanojević, Dragutin Ristić, Dobrosav Milenković, Radisav Zečević, Miloslav Damjanović, Emilo Belić, Milan Nedić, Petar Marković, Vojislav Nikolajević, Milivoj Čačević, Vojislav Tomić, Josip Kostić, Dragomir Stojanović, Dušan Trifunović, Ljubomir Marić, Radisav Krstić, Radovan Obradović, Panteja Jurišić in Petar Živković.

— **Napredovanje v vojski.** V čin peš. podpolkovnika so povišali peš. majorji Josip Klobučar, Slavoljub Breitenfeld, Matija Stefin in Stefan Očko. V čin peš. majorja je povišan kapetan I. razreda Rudolf Ukmak. V čin kapetana I. razreda so povišani kapetani II. razreda Josip Tufek, Karol Tavbar, Viktor Gogal, Ivan Novak, Josip Čibel, Leon Peitler, Otmir Kriz, Marko Boterli, Franjo Gautner, Bogoslav Cvitaš, Alfred Hübl, Josip Uhlik, Robert Gros in Vladimir Grahovec. V čin kapetana II. razreda je povišan peš. poročnik Vinko Kraus. V čin artiljerijskega kapetana I. razreda so povišani artiljerijski kapetani II. razreda Oton Stark, Milan Vlah, Stefan Lavrič in Branko Hladušek. V čin konjeničnega majorja je povišan konjenični kapetan I. razreda Vekoslav Pon. V čin konj. kapetana I. razreda konj. kapetan II. razreda Ljudevit Lešnar. V čin inženerskega kapetana I. razreda je povišan kapetan II. razreda Anton Rožun. V čin peš. kapetana II. razreda so povišani poročniki Čedomil Janjčič, Janko Hamersak, Jernej Pavlič, Ivan Presej, Luka Demšar, Ferdo Traatnik, Lovro Treo, Pavel Cenčič, Jakob Potočnik in Jože Župančič. V čin peš. poročnika so povišani peš. podporočniki Franjo Poljak, Vilko Hren, Anton Verstovšek, Alojzij Rot, Ivan Oblak, Andrej Kvaternik, Anton Kervin, Josip Dežman, Vladimir Jaklič, Franjo Pirč, Avgust Pretnar, Stjepan Srebotnik, Rudolf Hvala, Stanislav Kajfež, Franjo Hribar in Vekoslav Adamič. — V čin art. kapetana II. razreda je povišan art. poročnik Kazimir Poje. V čin art. poročnika so povišani art. poročniki Janko Hrašč, Ojko Borota in Janko Potočnik. V čin inženerskega poročnika je povišan podporočnik Branko Bučin. V čin administrativnega poročnika sudske stroke je povišan podporočnik Stefan Koprič. V čin žandarmerijskega kapetana II. razreda poročnik Stanko Pačič. V čin administrativnega kapetana II. razreda ekonomske stroke je povišan kapetan II. razreda Pavle Setina. V čin artiljerijsko-tehniškega podpolkovnika major Ferdinand Vidmar. V čin sudskega kapetana I. razreda kapetan II. razreda Vilko Fuchs. V čin žandarmerijskega polkovnika podpolkovnik Oskar Vidic. V čin strokovnega mornariškega poročnika podporočnik Anton Českut in Andrej Stare. V čin administrativnega poročnika ekonomske stroke pri mornarici podporočnik Jože Župan. V čin mornariško tehniškega poročnika podporočnik Artur Rihtar in Anton Kaplja. Za tehniškega poslovođa III. razreda poslovođa IV. razr. Gregor Kaukell.

— **Odhod naših parlamentarcev v Varšavo.** Predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović je bil v torek dopoldne na dvoru in je pri tej priliki obvestil kralja o odhodu naših parlamentarcev v Varšavo. Poslanci odidejo iz Beograda v soboto 10. t. m. ob 5. uri zjutraj, potujejo čez Dunaj in pridejo v Varšavo v ponedeljek popoldne.

— **Prometno ministvo in železnice.** Prometno ministvo je izdalo naredbo, da morajo vsi postajenačelniki odposlati svojim pristojnim direktorjem sezname onih železnice, ki se v dobi petih let niso pričeli govoru in pisavi enega od treh v naši državi kot državnih priznanih železnic.

— **Prepovedani listi.** Notranje ministvo je prepovedalo v naši državi rumunski list »Volta Banatului«, ki izhaja v Temišvaru.

— **Novi brzojavni vod Ljubljana-Beograd.** Zgradba novega telefonskega voda od Ljubljane do Zagreba je bila dovršena dne 8. avgusta in s 15. septembrom je dobil ta vod številko 209. V področju ljubljanske pošte direktor gre ta vod preko telefonskih postaj Grosuplje, Trebnje, Št. Janž, Sevnica in od tod ob bivši južni železnici v Zagreb. Hkrati je bil tudi vod Ljubljana-Zidmost podaljšan do Zagreba in mu je ministvo dalo številko 3659.

— **Naročnina za telefon.** Ki ga postavi naročnik na železniški postaji. Ministvo bošte in telegrafa je odredilo, da se plača za telefon, ki si ga da naročnik za svojo potrebo postaviti na železniški postaji, naročnina po kategoriji takega naročnika. Če si napravi tak telefon več naročnikov skupaj, se plačuje naročnina vedno po kategoriji a) telefonskih naročnikov.

— **Inkompatibiliteta očita »Jutro«,** ker je načelnik oddelka za socialno politiko dr. Goršič hkrati predsednik stanovanjskega sodišča, menda zategadelj, ker prejšnji šef oddelka za socialno politiko Adolf Ribnikar ni bil predsednik takratnega stanovanjskega senata. Toda »Jutro« je pri tem prezrelo to, da Ribnikar sploh ni pravnik, sedanjí načelnik pa je bivši poklicni sodnik. Od te strani torej ni zapreke proti kumulaciji obeh služb. Stvarno pa je narav-

nost neogibno potrebno, da je oboje v eni roki združeno, da se je napravil konec tistim neveselim pojavom, ki so bili do konca leta 1922, ko je šef oddelka za socialno politiko pobijal odločbe stanovanjskega senata, kadar mu niso prišle. Kdo je poklical in dolžan vzdržati val nezadovoljnosti, ki jo povzroča stanovanjska beda v Sloveniji, nego načelnik pristojnega oddelka pokrajinske uprave? Ali bi bilo prav, da bi on prevallil to težko odlozno delo na druga ramena? Sploh pa sedanjí načelnik dr. Goršič ni prošil za mesto predsednika stanovanjskega sodišča, ampak je bil pozvan na to mesto.

— **Nesramna laž ljubljanskih hipernacionalistov.** O incidentu na Sv. Petra cesti, ki ga je glasilo ljubljanskih hipernacionalistov popolnoma izkrivilo, smo izvedeli sledeče: Okoli 10. ure sta se vračala dva srbska omladina domov, medpotoma pa sta prepevala pesem »Oj Srbijo, majka mila...« Naenkrat letete steklenice, kozarci, divjaški pljuke, iz čevljev ust. Iz orjunaški. Gospod S. Z. je na vprašanje, zakaj je izustil te vzklke, odgovoril: »Zato, ker sem orjunaš. Gospoda, ali ste znoreli? Sledil je izgovor, češ da dotičnik ne razume srbski ter da je mislil, da gre za »Veliko Srbijo«. Ni potrebno naštevati, koliko so žrtvovali Srbi za to državo, in kakšna je hvala, ki jo uživajo njihovi sinovi, katerim se radi megalomanije nekaterih talni-borcev v življenjski nevarnosti prepoveduje popevati v svobodni domovini svoje pesmi. Toda orjunaši so v svoji borbenosti zamislili drug načrt, ki so ga takoj izvedli. Ko sta hotela navedena Srba oditi v restavracijo Lloyd, da poiščeta nekega znanca, sta opazila sumljivo muzanje ter slutila, da se nekaj pripravlja. Nista se bila pred restavracijo, in že ju je obkolilo kakih 20 orjunačev. Prišli so ju pretepati, kamor je padlo. Medtem ko so vrgli enega na tla, se je drugi trenutno osvobodil ter udaril s pripravljeno steklenico enega izmed napadalcev po glavi. To je bila edina rešitev, da sta mogla živa uteči nevarnosti, ker so se ostali orjunaši bavili z udarjenim tovarišem. V tem trenutku je nekdo ustrelil iz samokresa, najbrže kak orjunaš, ker to je njihova stara navada, plašiti gavrane z revolverjskimi strelji. Naslednje žalostno pa je, da so orjunaši pri zasledovanju omenjenih dajali duška svojim čustvom z vzklki »Doli s Srbijo, doli s Srbjo, doli Srnao! Ugotoviti je treba, da v Ljubljani ne obstoji nikak organizacija Srnao in tudi nista napadena kot njena člana nameravala z omenjenimi pesnjiki nikogar izzivati. Voditelj Orjune priporočamo, da se rešijo takih tipov, ki mrze v svoji zaslepljenosti vse, kar ni orjunaško, čeravno bi bilo to najbolj pravilno. Taki izpadi škodujejo je nacionalistični organizaciji in revoltirajo srbsko javnost, ki bo o takih slučajih točno in brezpozorno obveščena. Ne pozabite, da so v vaših vrstah še mnogi Srbi. Kaj bodo rekli na to? Ne verjamemo, da se vam bo posrečilo preprečiti odpadanje vaših članov. Kar se tiče fizičnega obračuna, si ne mislimo glave beliti, opominjamo vas pa na ono resnično: Kdor se meča poslužuje, bo z mečem končan!

— **Železniške nesreče.** Prometno ministvo je izdalo zadnje dni z ozirom na pogostne nesreče po železnica odredbe na vse železniške direktorje, da se morajo vsi disciplinarni pregreški železnice strogo kaznovati, ker se je večina nesreč v zadnjem času dogodila le vsled nepazljivosti.

— **Draginja v Parizu.** Po »Eclair«-ju je francoski statistični urad izračunal, da znaša indeksna številka za življenjske potrebe za delavsko družino štirih oseb 331 za prvo polovico l. 1923, če se vzame št. 100 za l. 1914. Najvišja je bila draginja v Parizu decembra 1920, namreč 370. Ostala Francija splošno ne sledi Parizu v gibanju draginje. In kako Francozi silno tožijo, češ vse je pri njih na trikrat dražje! Kaj na poročemo mi pri naših postojenih cenah!

— **Sežiganje bankovcev.** Že od 13. septembra t. l. sežigajo v Beogradu raztrgane endimarske bankovce. Doslej so jih sežigali že 25 milijonov. Ta posel nadzira posebna komisija, sestojča iz treh oseb finančnega ministva. Doslej imajo zbranih še toliko množino raztrganih bankovcev, da bo sežiganje trajalo najmanj do konca januarja 1923.

— **Umrl je zadnje dni dr. Vasilje Gurjanov,** profesor na gimnaziji v Vrhu. Pred vojno in tudi še pozneje je bil docent na vseučilišču v Kazanju. Vsled neznošnih razmer in preganjanja boljševikov je moral bežati in je prišel v našo državo, katero je vzljubil kot drugo domovino. Posebno mnogo se je bavil s kemijo, mnogo je pa tudi potoval po naši kraljevini.

— **Sanatorij v Osjeku.** V Osjeku se je osnoval poseben odbor zdravnikov, ki si je zadal kot glavno nalogo, da izposluje pri vladi ustanovitve posebnega sanatorija za osješke revnejše sloje. Stavba in oprema sanatorija je proračunana na tri milijone dinarjev.

— **Katakombe pri Aradu.** Pri Aradu so se zadnje dni otroci igrali, pri tem pa so se naenkrat pod njimi udrla tla in padli so v globoke podzemeljske rove. Ko so otroke rešili iz globočine, so preiskali jarke in pri tem odkrili več človeških okostil in drugih starin.

— **Število slušateljev na praški univerzi.** Na praški univerzi se je vpisalo za leto 1923/24 6299 slušateljev, med katerimi je 223 ženskih slušateljic. Od tega števila je 3904 češkoslovaških državljanov, 1380 je Rusov, 412 Ukrajincev, ostali pripadajo drugim narodnostim.

— **Razpis natečaja za magistra farmacije.** Ministvo za narodno zdravje v Beogradu je odločilo, da se razpiše natečaj za odposlatev enega magistra farmacije na univerzo v Berlinu zaradi specializiranja v farmakologijo in pridobitve doktorata iz tega predmeta. Po izboru se sklepe, z njim pogodba, po kateri se obveže, da bo odslužil po dovršenih študijah državni dvakrat toliko časa, za kolikor je dobil stipendijo in sicer v onem kraju in v oni službi, kamor se ga odredi po izkazani potrebi. Konkurenti se pozivljajo, da vložijo svoje prošnje najkasneje do 29. novembra s sledečimi prilogi: maturitetno spričevalo, diploma magistra farmacije, domovnica, ki priča, da je državljan kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, zdravniško spričevalo o dobrem zdravju staro ne več kot 15 dni, pravnostno spričevalo, izdano po političnem oblastvu in curriculum vitae.

— **Za slepce v drž. zavodu za slepce v Kočevju** je darovala »Združene papirnice Vevče-Goričane in Medvođe d. d. papirnice v Vevčah« papirja v učne svrhe, za kar se ji imenoma slepcev najtopleje zahvaljuemo.

— **Konkurz za sprejem gojencev v mornariško strojno in električarsko šolo.** Ministvo vojne in mornarice je odločilo, da se sprejme v mornariško strojniško in električarsko šolo v Gjenovici v Boki Kotorski do 75 mladeničev iz civilnega prebivalstva, ki se uvrste v dva razreda in sicer v strojniški in elektriški razred, ki bosta trajala po 12 mesecev. Pogoj za sprejem je to šolo so razvidni iz Uradnega lista za Slovenijo šte. 102 z dne 6. novembra 1923.

— **Na komercialnih tečajih na trgovski akademiji v Ljubljani** se pričnejo predavanja iz knigovodstva, II. tečaj, v soboto, dne 10. t. m. ob 18. uri. Predava je prof. Franjo Sič. Predavanje je namenjeno za one prihašence, ki so absolvirali I. tečaj ali so imeli s knigovodstvom že opravka, ki ga poznajo iz prakse. — Sprejemajo se tudi še novi prihašenci za komercialne predmete, za stenografijo in za strojeplasje.

— **Oddaja lova.** Lov občine Golenice v kočevskem okraju se bo oddajal na javni dražbi dne 26. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne pri okrajnem glavarstvu v Kočevju. Lov se bo oddal za dobo od 1. decembra 1923 do 1. decembra 1928.

— **Tatvine na ljubljanskem trgu.** V zadnjem času so se začele množiti predrzne tatvine na našem trgu. Včeraj je bil okrađen več prodajalec in prodajalk in pa tudi več strank, ki so pri nakupovanju premalo pazile na svoje stvari in na žep. Več branjčevam, mestnim in okolšinskim, je bilo pokradenega, odnosno neplačanega, več raznovrstnega blaga. Pokradeno je bilo meso, sadje, zelenjava in celo piščanci in kure. Policija, odnosno tržno nadzorstvo je ugotovilo več slučajev, toda spretni tatovi so se pomešali med množico in odnesli pete. — Tudi je bilo izgubljenih ali pa pokradenih več denarnic, vsled česar se občinstvo opozarja, da naj bo na trgu posebno v navalu in gneči skrajno previdno.

— **Ukradena kolesa.** Ernestu Janiču v Zalcu je bilo ukradeno novo, črno pleskano »Styria« kolo, vredno 2500 Din. Izpred gostilne na Dobrovi je bilo ukradeno kolo znamke »Puch«, vredno 1800 Din, Leopoldu Lebnu iz Polhovega gradca.

— **Konjska oprema,** popolna, skoro nova, z raznimi medenimi okraski, vredna 1500 Din, je bila ukradenka izpred hleva pos. Alojzija Reva v Mostah pri Ljubljani.

— **Rožni dolini** je bila ukradenka z domačega dvorišča cela ženska obleka, vredna 500 Din.

— **V Ojstrem** je bilo ukradenko delavcema Antonu Langeršiču in Jožetu Zerjavu par novih čevljev in ponva, vredna 320 Din.

— **Na Gilineh** v Pavličevi gostilni je bilo ukradenko invalidu Ivanu Kralju invalidski pregledni list šte. 3904 iz l. 1923, listnica z 8 Din gotovine in 2 kosa mila.

— **Na prometnem kolodvoru** v Zidnem mostu je bilo vloženo v neki tovorni železniški voz. Vlomili so odnesli 42 kg težko balo manufakturnega blaga in dva zaboja ruma v steklenih, eden 18, drugi 23 kg težak. Ta dva zaboja so našli seveda razbita in prazna pri kolodvoru Sevnica.

— **Na telefonskem vodu** telef. proge Ljubljana - Novomesto so sneli in odnesli neznani tatovi 4 kg bakrene žice in sicer med Dolenjskim kolodvorom in Laverco.

— **V Slančnem vrhu** je bilo vloženo pri pos. Ivanu Fistru in ukradenko perilo in obleka, čevlji in steklenka žganja, in skupni vrednosti 4000 Din.

— **V Slovenjem gradu** je bilo ukradenih v France Potočnikovi tovarni za usnje 5 polovčnih, izdelanih kož za podplate v vrednosti 2000 Din.

— **V Župah** na Goreniskem je poneverila neka pobegla služkinja Mariji Sušteršičevi hlače in čevlje v vrednosti 1000 dinarjev.

— **V Žbucah** je bilo ukradenko pos. Leopoldu Pavcu suknena obleka, čevlji, ženske rute in niklasta ura in skupni vrednosti 2000 dinarjev.

— **Celjske novosti.** Koncert Brandl in Ličar se vrši v ponedeljek 12. novembra ob pol 9. uri v mali dvorani hotela »Union«. Spored koncerta je razviden iz lepakov in je zelo zanimiv. Vstopnice se dobijo v predprodaji v trafikah gospe Kovač v Aleksandrovi ulici. — »Skoljka«. V četrtek 8. in v soboto 10. novembra se igra v našem mestnem gledališču »Skoljka«. Gostujoča gospe Šaričeva in Juvanova iz Ljubljane. — Občni zbor čebelarke podružnice za Celje in okolico se vrši v nedeljo 11. novembra v Bukovem žlaku pri Sodinu. Po zborovanju bo g. Kosi predaval o čebelnih gnilih in ne opasnosti za celjsko okolico.

— **Marborske novosti.** Dne 10. t. m. ob 10. uri dopoldne se vrši v garaži v Klavniški ulici prodaja dveh avtomobilov znamke »Puch«, ki sta last naše delegacije v razmetljivi komisiji. Izključna cena je 60 tisoč dinarjev oziroma 40 tisoč dinarjev. — Člana ljubljanske opere gg. Betetto in Simenc bosta priredila v kratkem koncert v Mariboru. — V ponedeljek 12. t. m. predava v ljudski univerzi profesor Faval o demokraciji in diktaturi. — Iz tukašnje kaznilnice sta bila te dni po prestani kazni odpuščena neki Ivan Lah in Kidrič. Oba bosta izgnana iz Maribora, ker sta bila ponovno kaznovana zaradi tatvine. Tudi neki Ivan Tekorič iz Novega mesta je bil izgnan, ker je kot nasilnež dajal posla varnostnim oblastim. Odsel bo vsak kaznjene, ki je bil večkrat kaznovan radi težkih pregreškov, po odpustu iz kaznilnice izgnan iz Maribora in iz mariborskega okoliša. — Pri mizarskem mojstru Fricu Staudingerju na Orožnovi cesti uslužbena Alojzija Kmetičeva je pri snaženju okna padla iz prvega nadstropja na dvorišče ter si zlomila roko in nogo. Gospodar se bo moral zagovarjati, ker ni poskrbel za to, da bi bila služkinja zavarovana pri delu z vrvoj ali s pasom. — Dne 18. julija t. l. sta Fridrika Zupane in Julija Frank ukradli iz delavnice južne železnice v Studenci 26 in pol kg medij, ki sta jo nameravali prodati, a sta bili aretirani. Sodišče ju je sedaj obsodilo vsako na dva meseca strogega zapora.

— **Ptujske novosti.** Dne 27. oktobra je bil ustanovljen občni zbor podružnice Jadranske Straže. Obisk je bil prav dober in je pristopilo več novih članov. Na tem zboru se je protestiralo proti italijanskemu nasilju ter se sestavila in sprejela resolucija, ki se je izročila pokrajinski vladi v Ljubljani. — Dne 4. t. m. je bil ustanovljen občni zbor podružnice slovenskega lovškega društva. Tudi k tej podružnici je pristopilo dosti lovcjev iz celega pujskega okraja. Upanje je, da ne bo od sedaj naprej samo uničevanje, ampak da bodo skrbeli lovci za povzdigo divjadi na naših lepih lovskih. — Dne 3. t. m. je

bil poslovilni večer častniškega zbornika tukašnje inženerske trupe, ki odide v Karlovac. Tukašnji komandant g. podpolkovnik Božič je premeščen v Beograd. Z njim izgubimo dobrega družabnika in tudi kot podpiratelja raznih narodnih društev ga bomo pogrešali. — **Dramatično društvo** je precej oživelo in kakor se vidi, nam bo dalo to sezono precej užitka. Dne 4. in 5. t. m. so uprizorili »Odgovitelja Lajnovca«. Igrali so prav dobro. Sedaj pripravljajo »Golgota«. Želja vseh pa je, da se v najkrajšem času potrdi novoizvoljeni župan, ker odstopi župan Losinschegg hoče delati še vedno silnosti in zapreke dramatičnemu društvu. — V tovarni »Petovlj« je kradel nočni čuvaj razne kože, čevlje, gamaše itd. Na njegovem domu so našli pravo lepo zalogo ukradenega blaga. — Tudi poljske tatvine niso izostale. Tako je nekdo redil tri velike prašice, se veda z tuljimi pridelki, ker sam nima niti najmanjše gredice. — V zadnjem času se je pojavila med otroci bolezen — ošpica. — Najlepše se zabava pri dobri kapljici vina in sviranju damskega orkestra v kavarni »Balkan«.

— **Truplo v Savl.** Beograd in njegova okolica sta postala zadnje dni torišče zagorelih umorov, ki delajo policiji mnogo preglavic. V torek so delavci, ki so delali v pristanu, zapazili na Savi par čevljev, ki so pa ostali vedno na istem mestu. S čimonom so delavci pluli do kraja, kjer so videli čevlje in na veliko začudenje izvele iz vode truplo okoli 26 let starega moškega, ki je imel okrog vratu privezan kakih 20 kg težak kamen. Truplo so oddali v rokspekturo v javno bolnišnico.

— **Težka nesreča z granato.** Dasi je že minulo 5 let, kar je minula vojna, se še danes dogajalo nesreče z različnimi razstrelili, ki so ostala iz onih časov. Vzrok je navadno neprevidnost in prevetka radovednost mladine, katero morajo radovedneži pozost s smrtjo plačati. Zadnje nedeljo sta našla v Privču v Dalmaciji dva dečka šrapnel-granato. Odnosa sta jo k nekemu svemu prijatelju na ladj, da bi jo tam v miru odprli. Ko je pa eden od njih granato pritisnil k sebi, da bi odvil pokrov, je v istem trenutku eksplodirala in ga dobesedno raztrgala, da nekaterih udov sploh najti niso mogli. Drugi je bil tudi težko poškodovan, da je čez 2 uri umrl, tretji pa je zadobil lažje poškodbe.

— **Pustolovka iz Monte Carla v Klnu Tivolij.** Od danes do nedelje l. del senzacionalnega pustolovskega filma »Pustolovka iz Monte Carla«. Silajni prizori in nenadkriljiva rešila. kakor tudi sijajne toalete, cvetlični korzo in karneval v Nizzi. V glavni vlogi priljubljena Ellen Richter.

— **Opozorilo.** Tovarna čevljev Peter Kozina & Co. je izdala znižala dosedanje cene v vseh svojih detaljnih trgovinah. P. n. občinstvo naj se v lastnem interesu posluži te prilike.

— **Dnevni koncerti v restavraciji, kavarni in kleti »Zvezda«.** Vsak večer reden koncert vojaške godbe od pol 20. do 23. ure v restavraciji, od 23. ure naprej v kavarni »Zvezda«. V kleti svira vsak dan od 17. ure naprej priljubljena ciganska godba.

Iz društvenega življenja.

— **V soboto dne 10. t. m.** v zgornjih prostorih Narodnega doma Martinov večer, katerega priredi pevski zbor »Ljubljanskega Zvona« v korist društvenemu fondu za izdajo novih skladb. Na vzporedno koncertne točke, nato razna razvedrila in ples v znamenju krizantem.

— **Martinov večer.** Godbenega odseka I. ljublj. gasilnega in reševalnega društva v Ljubljani. V nedeljo dne 11. t. m. priredi godbeni odsek prostov. gas. društva v Ljubljani v gostilni pri Lozarju na Sv. Jakobu trgu »Martinov večer«. Začetek ob 4. uri popoldne. Spored sestoji iz zabavnih komičnih nastopov, pevskih točk ter s slovesno usmrtiljivo Martinove goske. Pričakujemo, da bo prisostvovala tel javni izvršitvi obsojede velika množica žejnega občinstva. Slavnemu občinstvu je gotovo ostala še v spominu zadnja prireditev godbenega odseka pri Lozarju ob priliki »Vinske trgateve«. Kakor takrat, tako bo tudi sedaj za dobro kapljico in jelo poskrbljeno. Vabimo občinstvo na obilno udeležbo. Na svidenje v nedeljo dne 11. t. m. pri Lozarju.

Grozen detomor. Sežgano dete.

Včeraj se je izvršil v Ljubljani detomor, ki presega po krutosti vse dosedanje slučaje, kar smo jih imeli v policijski in sodni praksi.

V Zvezdarski ulici v hiši št. 1 odnosno z dvorišča, kjer stoji palnica s kotlom, se je začel razširjati včeraj dopoldne silen smrad. Šli sta gledat dve ženski v pralnico in sta našli pod kotlom precej hud ogenj, iz žerjavice in pepela pa je molela otroška nožica. Preplašeni ste hitro poklicali domače in obvestili policijo.

Prišel je pol. uradnik g. Zajdela in zdravnik dr. Rus in potegnili so izpod kotla že močno ožgano dete zavito v cunj.

Zločinsko mater so takoj izsledili in to je služkinja pri poštnem ravnatelju g. dr. Debelaku, ki stanuje v omenjeni hiši, Roza Blaško, doma iz Doba pri Otlici, pristojna v Gorico. — Prišel so jo, in Blaškova je takoj priznala in povedala tole: Dne 6. t. m. sem ob 5. uri zjutraj porodila v svoji sobi mrtvo dete ženskega spola. Iz strahu pred domaćimi in svoji sem hotela porod prikriti in zavila sem dete v cunj in ga skrila v čeber za perilo. Drugi dan dopoldne okrog pol 10. ure sem nesla čeber z otrokom v pralnico. Zakurila sem močan ogenj in položila na grmado dete, ki je bilo popolnoma skrito pod kotlom. Ker nisem mogla gledati, kako bo dete zgorelo in ker se mi je mudilo, sem pustila dete na ognju, priprla pralnico in odšla po opravkih v mesto.

Blaškovo, katero so skoro celo popoldne zasliševali, so oddali, ker je še vedno slaba, v bolnišnico kot kaznjenko. Opozorilo so jo že delj časa domači kot sumljivo. Našli so tudi v kuhinji sledove krvi in ona se je izgovarjala, da je krvavela iz ust in nosa. Sicer pa so izpovedali domaćini, da je bila pralna, zanesljiva in poštna služkinja, ter so bili splošno z njo zadovoljni. — Kdo je oče otroka, se še ne ve, ker ga tudi ona do sedaj še ni povedala. Truplo močno ožgane deteta so prepeljali v mrtvašnico pri Sv. Krištofu v svrhu eventualne ugotovitve, če je bilo res mrtvo rojeno.

Novosti iz Primorske.

— **Italijanske obljube.** Pred časom je obiskal prebivalstvo na Banjski prijeti prefekt iz Vidma, kateremu so prebivalci napravili sprejem prav po predpisih. Ganjen vsled lepega sprejema je prefekt vprašal prebivalstvo, če ima kake želje ali pritožbe. Seveda so občinski svetovalci z županom vred izrazili različne želje, zlasti pa so ga prosili, da bi jim vlada pomagala zboljšati njihove ceste, ki niso bile popravljene že od razsula. Gospod prefekt je lahkovernemu ljudstvu vse obljubil in ljudstvo, ki ne pozna italijanskega »doman«, mu je seveda vse verjelo in mu v veselih nadah tudi pri odhodu pridelilo ovacije. Danes pa može z žalostjo gledajo na razrite in od vode razdrte ceste, ker je gospod prefekt pozabil da obljuba dolg dela. Pred dnevi so Banjskarji pozvali videmskega prefekta, naj izpolni obljubo, pa se jim ni odzval.

— **Obrtnodaljevalne šole na Goriškem brez podpore.** Ko je bil odpravljen na Goriškem deželni odbor, so Goriško razdelili deloma pod videmsko, deloma pod tržaško prefekturo. Seveda je tudi premoženje odborovo prešlo na te prefektore. Goriški deželni odbor je obrtnodaljevalnim šolam vedno posvečal veliko pozornost in jim delil večje in manjše podpore. To funkcijo bi morale sedaj prevzeti tudi tržaška in videmska prefektura, ki sta pa zadnje dni tem šolam odrekli vsako pomoč. Italijani pač dobro znajo, poberejo denar in premoženje, a nazaj dati ne znajo.

— **Na grobu Frana Erjavca v Gorici.** Na grob našega pisatelja in največjega našega naravoslovca je na Vseh svetih dan položilo goriško izobraževalno društvo »Mladika« krasen venec. Slovenski otroci pa tudi odrasli so trumoma posekali grob velikega moža in mu v podjarmljeni zemlji želeli naj v miru počiva.

Dopisi.

— **Slovenska Bistrica.** Žrtve plijarnosti. V neposredni bližini našega mesta je zahtevala plijanost in podvajanost že pri letnih mož zopet človeško žrtve, med tem ko se drugi dve borita s smrtjo. V nedeljo dne 4. t. m. proti večeru so se vračali od žeganja pri Sv. Treh kraljih, kjer so se blagoslovili tudi novi zvonovi, posestniki sinovi Franc Fajsa in njegov brat iz Nove vasi, in Anton Hostelj iz Brinja proti domu. Med potom so obiskali v Hošnici še gostilno »Dreo«, kjer pa je nastal kmalu po njihovem prihodu prepir in grozovit tepež. Pri tem sta najhuje divjala neki Kmetec in Dorč, oba posestnika in železnice iz Vrhnice in prizadejala omenjenim fantom s koli in noži take rane, da so jih morali drugi dan z vozom prepejati na dom. Fajsa Franc je v noči od torka na sredo na dobljenih poškodbah umrl, medtem ko sta njegov brat in Hostelj smrtonovarno ranjena. Tu naj potihnejo glasovi onih listov, ki pripisujejo podvajanost vedno le našim južnim bratom medtem, ko iste pri svojih soptlemenjakih nočejo videti. — Pred kratkem sta odprla trgovca Jerman in Vajdič iz Maribora v prejšnji Stragutnovi hiši novo trgovino. Zdrava konkurenca te trgovine se je takoj pokazala pri vseh drugih tukašnjih trgovcih, ki sedaj malodane tekmujejo v razobešanju plakatov z znižanimi cenami. Enako bi privoščili tukašnji mesarjem. Kako je tem mogoče dajati vojaščini meso po 15 Din, medtem ko istega mra plačevati civilno prebivalstvo po 23 Din in še dražje.

Borzna poročila.

Beograd, 7. novembra. (Z) Devize: Berlin 0.02—0.03, Dunaj 0.1220—0.1225, Budimpešta 0.46—0.48, Bukarešta 41—42.50, Zeneva 1542.50—1545, London 387—387.50, New York 86—86.50, Pariz 501—503, Praga 253—253.50, Sofija 80—81. — Valute: Dolari 86—86.25, bolgarski levi ponudba 79, romunski leji ponudba 41, češke krone ponudba 252.

Zagreb, 7. novembra. (Z) Devize: Dunaj 0.1220—0.1230, Budimpešta 0.465—0.475, Bukarešta 0—41.75, Italija izplačilo 386.25—388.50, London izplačilo 388—388

Gospodarstvo.

INDUSTRIJA.

Naše vodne sile. Generalna direkcija voda je izdala zadnje poročilo o naših vodnih silah. Po tem poročilu razpolaga naša država z 2 milijona HP, od katere množine pa je izrabljeno le ca 140 tisoč HP. Največ vodnih sil ima Srbija, procentualno pa je največ izrabljenih v Sloveniji. V Črni gori, ki razpolaga z 275 tisoč HP ni niti ene vodne naprave.

Odredbe proti kartelom v Nemčiji. Nemška vlada namerava izdati posebne odredbe proti zlorabi gospodarske moči s strani kartelov, da slednji ne bi umetno omejevali produkcije in na ta način dosegli še večji porast cen.

Pocenitev železa v Češkoslovaški. Češkoslovaški železni industriji so izdali trgovinskemu ministru, da so pripravljene znižati cene železa, če se znižajo železniški tarife. Znižanje bi veljalo s 1. januarjem.

Izvoz angleškega premoga v Nemčijo. V oktobru zelo nazadovale. V tretjem tednu oktobra je padel na 4632 ton, dočim je dosegel početkom oktobra 26 tisoč 601 tone.

Produkcija petroleja v Romuniji. Znašala v prvih 9 mesecih letošnjega leta skupno 1.134.270 ton. V istem času leta 1922 se je produciralo 1.009.635 ton (10,3% manj). Povprečno dnevno produkcijo cenijo letos na 4.201, lani pa na 3.739 ton.

TRGOVINA.

Živilske cene v Berlinu. Radi blaznega padanja vrednosti marke so se že itak visoke cene od 2. na 3. novembra še poudvojile. Margarina je stala 3. nov. 26 do

32, maslo 60 do 66, mast 32 do 37 milijard mark za funt. Jajec sploh ni bilo dobiti na trgu, v veletrovinah je stalo eno jajce 4 milijarde. Zelenjava in sadje sta se v ceni poudvojila. Slijve so dosegle ceno 10 milijard, hruške po kvaliteti 12 do 25 milijard. Kruh stane 25 milijard mark. Dne 3. novembra je zavladal na berlinskem trgu še večji kaos. Razlike v ceni za 20 do 50 milijard so bile brezpomembne. — Svinjsko meso brez kosti je stalo tega dne 80 do 100 milijard za funt, goveje in telečje meso do 120 milijard za funt. Na perutninskem trgu je veljala srednja gos 750 milijard, težke gosi so dosegle v ceni 1 milijon. Margarina je poskočila na 60 do 100 milijard mark.

Pocenitev pšenice. Na novosadski borzi je padla cena pšenice za 17 do 20 dinarjev pri meterskem stotu.

Poljska zunanja trgovina. Vrednost izvoza iz Poljske je dosegla v avgustu 102.160.000 zlatih frankov, vrednost uvoza pa 78.300.000 zlatih frankov. Finančni minister je določil ceno zloty poljskemu goldinarju na 232.500 papirnatih poljskih mark.

Obnova Japonske. Da se pospeši obnova Japonske, je japonska vlada odpravila za nekaj časa vse uvozne carine. Uvoz je sedaj zelo živahen, predvsem se uvažajo les, jeklo, gradbeni material, stroji, papir, svinčniki, peresa, noži, steklo, kemikalije.

KMETIJSTVO.

Rekonstrukcija poljoprivrede. Sveta v Beogradu. Minister poljoprivrede in vode je sklenil, da se ima v najkrajšem času izvršiti rekonstrukcija poljoprivrednega sveta pri ministrstvu poljoprivrede in vode. V ta svet bi imelo vstopiti okoli 40 članov in sicer iz vseh pokrajin naše države.

Pridelek krompirja v Gorici. Leta 1922 se je izvozilo iz Gorice 201 vagon (2.241.315 kg) krompirja. V Avstrijo je šlo od te količine 2.016.275 kg, v Češkoslovaško 21.300 kg in v Francijo 32.900 kg. Letos so pridelali okoli Gorice 3.145.530 kg krompirja.

Letošnja žetev v Rusiji znaša po uradnih podatkih 3 milijarde pudov.

Pridelek tobaka v Bolgariji. Letošnja tobakna žetev je bila v Bolgariji precej boljše od lanske. Lani je bilo zasajeno s tobakom 32.000 ha, letos pa 58.000 ha. Z bolgarskim tobakom močno konkurirata grški in turški tobak. Največ tobaka je izvažala Bolgarska v Nemčijo, kamor pa bo letošnji izvoz radi kaosa gotovo zelo trpel.

Cene živine v Bolgariji. Na šumen-skem semnju so bile sledeče cene za živino: Konji 25.000, voli 20.000 par, krave mlekarice 6000 levov.

Razstava mlečnih izdelkov v Milanu odložena. Kakor poroča naš generalni konzulat v Milanu se je razstava mlečnih izdelkov, ki se je imela vršiti tokom tega meseca, odložila do aprila 1924.

DENARSTVO.

Obtok bankovcev na Madžarskem se je povečal do 31. okt. za 77.656.413.475 madž. kron na 744.925.533.143 mad. kron.

Nemško zlato posojilo je postalo plen spekulacij. V prometu ga je ravno tako težko dobiti, kakor druge devize. Spekulacija spekulira — kakor poročajo vesti iz Berlina, — z marko a la baisse, da bo mogla kupiti še bolj obrezvrednoten denar. Nekatere banke dovoljujejo plačnikom, ki vplačajo zneske z zlatim posojilom, 5—10% rabat.

Nov zdanski denar. Mesto Gdansk je izdalo poseben denar, goldinarje, ki so kriti s čeki na šterlinge v Londonu. En goldinar je 1/10 funta šterlinga. Novi denar je že v prometu.

Avstrijski bankovci so po izjavi finančnega ministra pokriti do 87%.

Vrednost sovjetskega rublja. Dne 31. oktobra so notirali na borzi sledeči tečaj: červonec 7000, funt šterling 6400, dolar 1450 rubljev tipa 1923 (ali ravno toliko milijonov starejših sovjetskih rubljev). Tudi od zadnjega izkaza so tečaj tujih valut porasli, izjemni nemške marke. Červonec, dolar in letski rubelj so narasli vsak za 15%, funt za 14,6%, švedska krona in fiska marka po 9,8%.

PROMET.

Ukinjena komercialno - tranzitna služba. S prevzemom prog južne železnice v državno upravo je ukinjena komercialno-tranzitna služba na vseh postajah Celje, Čakovec, Dravograd-Meža, Ljubljana, Pačar, Sisak, Slatina, Virovitica, Zagreb in Zaprešić ter se mora vršiti vse prevezovanje in oddaja blaga s svobodnimi spiski, ki so predpisani za lokalni promet na državnih železnicah.

Odstop avstrijskih državnih železnic privatnikom. Avstrija je izročila s 1. oktobrom privatni družbi Chemins fer fédéraux Austriens, ki stoji pod državnim kontrolom.

Zvišanje poštnine v Avstriji. Avstrijska pošta uprava namerava v kratkem zvišati poštno pristojbino. Povišanje bo znašalo 400 a. kron za pisma v notranjem prometu in 80 odstotkov pri telefonskih takсах v notranjem prometu. S poviškom bo pošta uprava krila stroške za nove investicije.

Primanjkljaj madžarskih državnih železnic znaša 173 milijard madžar. kron. Ta primanjkljaj bodo skušali Madžari izravnati s povišanjem železniških tarif, ki je stopilo v veljavo 1. novembra.

DAVKI. — CARINE.

Novi carinski predpisi v Romuniji. Romunska vlada namerava v kratkem izdati nove carinske predpise. Po teh novih predpisih bo izvoz gotovih vrst blaga sploh prepovedan, za druge vrste se bo povišala carina, za tretjo pa bo potrebno specijalno vladno dovoljenje za izvoz. V to grupo spadajo n. pr. kože, petrolej, nekatere vrste živil in mineralnih olj.

Podražitev tobaka v Avstriji. S 4. novembrom so bili podraženi nekateri tobaki izdelki v Avstriji; ostali pa bodo po razprodaji sedanje zaloge izboljšani ali se bodo podražili prihodnji mesec.

Znižanje uvozne carine na svinje v Švici. Švicarski zvezni svet je znižal uvozno carino na svinje. Sedaj znaša ta uvozna carina za žive svinje 30 (preje 50) švic. frankov, za žive svinje pod 60 kg teže 24 (40) švic. frankov za vsako žival. Ta odredba velja od 15. oktobra do 1. decembra, je samo začasna, da se znižajo cene svinj v Švici, ki so zadnji čas zelo porastle.

RAZNO.

Nemške reparacijske dobave. Nemčija je izročila vsem zainteresiranim državam noto, v kateri izjavlja, da ni več v stanu dobavljati reparacij ter da je vse take dobave ustavila.

Glavni urednik: Ivan Podržal, Odgovorni urednik: Miha Gaberšek, Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

ul. Zeyer :

Gompači in Komurasaki.

(Japonski roman.)

(Nadaljevanje.)

Gompači se je zamislil. Toplota je izginila iz njegovega srca. Spomnil se je svoje preteklosti, videl je kneeginjo pred seboj, slišal njeno kletev. Žalosten je bil. Potem so se dvigale častihlepne sanje iz dna njegove duše, kneginji nakljub. In te sanje so ga nesle proč in pozabljale je polagoma na starca zraven sebe in ničesar več ni čutil razen jeze po velikosti, po bogastvu in slavi. Sogoro ga je potegnile po dolgotrajnem molčanju tiho za rokav in njegove vprašajoče oči so govorile: »Kod begajo tvoje misli?« Gompači je bil ves izpremenjen, ko je začel govoriti: »Ne spodobi se mi brezdeleje in mir. Reven sem ter ne morem in nočem stopiti tak pod tvoj krov. Siloma se odtrgam od vas, čeprav vas tako ljubim! Pojdem v Jedo, kakor sem nameraval. Čez leto dni se vrnem vsaj manj reven in manj neznan kot danes. Potem mi daš svojo hčerko.« Sogoro se je vdal, čeprav je bil nekam žalosten. Vrnila sta se domov in stavec je povedal ženi in hčerki, o čem sta bila govorila. Obe sta molčali in se pokorili modri glavi rodbine.

Zvečer pred odhodom Gompacija v Jedo sta se srečala mladenič in Komurasaki na vrtu. Komurasaki je bila mirna, a blede. Molče je poslušala njegovo navdušeno pripovedovanje o bodočnosti, ki se je končalo z besedami: »Čez leto dni pridem po tebe.«

Boječ mu je zrla nekaj časa v oči in vprašala s tresočim se glasom: »Pa bo eno leto dovolj, da dosežeš tako slavo in tako bogastvo?« Ni odgovoril, preslišal je, kar je rekla, njegove sanje so ovladale vse njegove misli. Komurasaki je mislila, da ga je razžalila, in mu je zašepetala: »Gompači, oprosti!« Ker je molčal, je dodala sanjavo in tiho: »O, ljubim te!« Toda mladenič je preslišal tudi te besede.

Tedaj je deklica naslonila svojo glavo žalostno na drevo, povedila oči in molčala. Roki sta se ji tresli.

»In vaše zlato!« je hipoma kriknil mladenič, »še vedno vam ga nisem izročil!«

Vzel je svojo možnjo. Toda zdelo se je, da sedaj zopet deklica ni čula. Gompači se je zopet zamislil.

»Kdo ve,« je začel, »ali ni mož, ki sva ga rešila, in JEDI pozabil svoje obljube? In jaz sem brez vseh sredstev —«

»Denar je vaš kakor moj,« je mirno rekla. »Niti jaz, niti moj oče ga ne potrebujemo. Ko se vrnete —«

Gompači je spravil denar in dejal: »Hvala, ker mi zaupate!«

Potem je snel svoj dragoceni prstan z rubinom, dar kneginje, in ga nataknil na prst mlade deklice.

»Kako vas ljubim,« ji je šepetal in deklica je dvignila oči od prstana in ga goreče pogledala; sladak usmev ji je razjasnil blede, lepi obraz.

»Če se vrnem —« je začel mladenič.

Kriknila je slabotno, mladenič jo je presenečen pogledal.

»Če —« je odmevalo grozno v njenem srcu, a ni rekla besede. Usmev ji ni izginil iz obraza, toda izpremenil se je, kakor se izpremeni svetloba solnca, ako prileti oblak. Še vedno je bil sladak, sanjav, toda neskončno žalosten. Počasi se ji je sklonila glava na prsi.

Gompači ni razumel, razburjen je bil.

»Gompači!« je vzkliknil v tem hipu Sogoro nekje v hiši, »kje so vaše puščice, ne najdem jih!«

Mladenič je hitel v hišo. Komurasaki je dvignila glavo in gledala za njim. Njen usmev je bil tak kakor na obrazu mrtvega, trd, okamenel, oči so se ji potapljale v solzah in se obračale proti vzhajajoči luni; blede ustne so šepetale: »Ne vrne se več!«

Zgodaj zjutraj je odjahal Gompači iz vasi na konju, ki mu ga je podaril stari Sogoro. Ker je bila skoraj vsa vas priča njegovega odhoda, je izpregovoril s Komurasaki le mimogrede par besed. Deklica mu ni odgovorila, samo smehljala se je, in nihče ni opazil, kako se je ta smehljaj počasi izpremenil v nekaj žalostnejšega, nego je bridki jok.

Gompači je dospel brez posebnih prijetljajev v glavno mesto in poiskal takoj starca, ki ga je bil s pomočjo Komurasaki rešil iz razbojniškega brloga. Imenoval se je Okada in je bil visok dostojanstvenik na dvoru Sioguna, nekakega posvetnega cesarja v primeri z Mikadom, ki je bil duhovni poglavar dežele. Okada je sprejel svojega osvoboditelja toplo in z veseljem, storil je več, kot je obljubil, in bil hvaležnejši, nego se je bil mladenič nadejal. Takoj ga je nastanil v svoji hiši, kjer je bilo bogato razkošje, in še več, odprl je mlademu možu pot v dosego najvišjih časti na dvoru. Po njegovem vplivu so uvrstili Gompacija med častnike cesarske straže.

Gompači je žarel od radosti, od sreče, od lepote in zlata svojega orožja in svoje obleke, hodil je kakor v žarkih glorie. Po ulicah in v palači so se po njem obračale oči vseh, kakor hitro se je prikazal, in najlaskavejši šepet mu je prihajal na uho in ga opajal kakor dim kadila.

Okada ga je očetovsko ljubil. Ni imel lastnega sina in šele v pozni starosti je dobil edino hčerko. Sedaj je sanjal o tem, da jo dá Gompaciju za ženo, brž ko se ta rožni popek napol razcvete. Nekega dne je to povedal mladeniču brez ovinkov. Deklica je bržkone to čula, kajti brokatova zavesa na koncu sobe se je močno zazibala in nekaj kakor žvrgolenje ptice ali biserni smeh otroka se je oglašilo iz zakotja, ki je bilo polno vonja, žareče svile in zlata. Okadi so se zarosile oči in čakal je mladeničevega odgovora. Gompači je stal nekaj časa, ves osupel. Okada je bil rekel »takole čez eno leto« in tu mu je prišlo na misel, da je bil še nedavno prav tako obljubil oni deklici tam daleč v tihni vasi, dremajoči pod češnjami, da se vrne čez leto dni k njej. Videl je Komurasaki in njen gan-

ljivi usmev. Žalost mu je padla v dušo kakor senca oblaka. Toda naglo se je zavedel, hladna preračunljivost je zmagala. Pokleknil je pred svojega dobrotnika, poljubljal mu roki in ga nazival več kot očeta. Tako se je izognil določnemu odgovoru. Prepustil je vse času in usodi in se tolažil, da ni postal na ta način nezvest svoji obljubi in da se tudi starcu ni z nobeno besedo zavezal. Toda odsihob je čutil neko nevoljo do svoje zaročene neveste tam za gorami, zdelo se mu je, kakor da mu je stopila na pot, ki pelje k njegovim ponosnim ciljem; tudi malo sramovati se je je začel. Bila je tako preprosta in iz tako neslavnega rodu, on pa je bil sorodnik daimija, skoro suverena kneza! Začel je vedoma pozabljati nanjo in nikomur izmed svojih prijateljev ni zaupal svoje blazne pustolovine, kakor je začel sedaj nazivati v mislih svojo ljubezen.

(Nadaljevanje sledi.)

„Vesna“ Brata Pohlin i. dr.
tvornica vlasnic, ključic, rincev
za čevlje, kovinskih gumbov
l. t. d.

Ljubljana I., poštni predal št. 126.

Sprejema vsa naročila, ki se takoj in v vsaki množini izvršujejo.
Zahtevajte vzorce in cenik. Pri večjih naročilih popust.

MALI OGLASI:

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para.
z davčino vred.

Trapistovski sir

nučel à 27,50 Din 1 kg Mlekarna Luka, Slavonija.

Proda se

1 moški prstan s tremi briljanti, 1 nova moška suknja, 2 dežna plaščena ženska, 1 divan in foteli. Poizve se Marija Jelenič, Stara pot 1 od 11.—8. ure in od 8. ure zvečer dalje.

Knjige

različne (franc., nem., šhs.) so prodajo. Naslov v upravi lista.

Dve sobe

fepe, prazne, išče zakonski par brez otrok, mirna stranka, duševna delavca, plačata dobro. Naslov v upravi lista.

Blazine, žima

morska trava. Peter Kobal — Kranj, Glavni trg, tvornica vseh vrst blazin, žime in morske trave, modroce na peresih. — Specijalna tvrdica za izdelovanje klubgariturn. — Najnižje cene! — Najboljše izdelki! Zahtevajte oferte in cenike!

Mlekarna Kos

v Mariboru, Jenkova ul. 6, priporoča dnevno sveže dobro mleko à 14.— K liter. Stalnim odjemalcem celoletna dobava zagotovljena.

Kupim

več vagonov zdravega, lepega in čistega korenja, belega, rumenega in rdečega. Tudi nekaj vagonov lepih, letošnjih orehov. Ponudbe s ceno, franco postaja na upravo lista pod »Korenje, orehe«.

Soho

prazno, veliko, išče zakonski par brez otrok za takoj. Plača dobro. Da za nagrado francoske ure zastoji. Naslov v upravi.

Stanovanje

dobi, kdor kupi hišo, 2 parceli v Mostah, 5 minut od tramvaja. Solnčna lega. Cena Din 125.000. Vprašajte pri Hinko Privšek, Miklošičeva cesta 18/L.

Specijalna mehanika

delavnica za popravilo pisalnih in računskih strojev. L. Baraga, Ljubljana, Selenburgova ul. 6/L.

od 3 do 175 ora-

lov.

posreduje z žago in vodo močjo, vilo po kupu takoj prosto stanovanje.

Gostilna v Mariboru 600.000 K tovarne, gozdna posredstva prodaja pisarna Zagorci, Maribor, Barvna ulica 3.

Hiše, vile, posredstva prodaja pisarna Zagorci, Maribor, Barvna ulica 3.

Iščem prazno mesečno sobo

(eno ali dve) za takoj ali poznejši čas z posebnim vzhodom in električno razsvetljavo. — Cenjene ponudbe na upravo lista pod »Nujno«.

Priporočila se

konfekcija, krojačnica za dame in gospode po meri, po najmodernejših žurnalnih. Brata Brunskole, Ljubljana, Židovska ulica 5.

Posojilo Din 25-30.000

iščem. Kot garancijo dajem eno drevesnino in še posebej poročilo. Plačam 10% obresti. Ponudbe prosim na upraviščito tega lista pod: Varno posojilo.

Delavnica za precizno mehaniko

Viljem Sequart

Ljubljana

Selenburgova ulica 4

(na dvorišču).

Solska in precizna risalna orodja.

Merilni instrumenti.

Merila in tehnične potreščine.

„Pri nizki ceni.“

Ign. Žargi, Ljubljana

Sv. Petra cesta 3

nudi cenj. odjemalcem veliko izbiro potreščin za krojače in šivilje, krasno izbiro volnenih površnih lopic, jumperjev, ovčjak, rokavic, nogavic l. t. d., moškega, damskega in otroškega perila, pletenih svilenih samozaveznih po priznani najnižjih cenah.

Na debelo! Na drobno!

Delavnica

za precizno mehaniko

Viljem Sequart

Ljubljana

Selenburgova ulica 4

(na dvorišču).

Solska in precizna risalna orodja.

Merilni instrumenti.

Merila in tehnične potreščine.

„Pri nizki ceni.“

Ign. Žargi, Ljubljana

Sv. Petra cesta 3

nudi cenj. odjemalcem veliko izbiro potreščin za krojače in šivilje, krasno izbiro volnenih površnih lopic, jumperjev, ovčjak, rokavic, nogavic l. t. d., moškega, damskega in otroškega perila, pletenih svilenih samozaveznih po priznani najnižjih cenah.

Na debelo! Na drobno!

Rešimo
Sokolski
Tabor!

Zaloga klavirjev in pianinov

najboljših tovarn: Bösendorfer, Czapska, Ehrbar,

: : Schweighofer, Original, Stingl l. t. d. : :

JERICA HUBAD, roj. Dolenc, LJUBLJANA, Hrišterjeva ul. 5.

SPLOŠNA KNJIŽNICA

St. 1. I. Albreht: Ranjena gruda, povest, broš. Din 12 vez. Din 17
2. R. Murnik: Na Bledu, povest „ 16 „ „ 22
3. I. Rozman: Testament, ljudska drama „ 12 „ „ 17
4. C. Golar: Poletno klasje, izbr. pesmi „ 20 „ „ 26
5. F. Miščinski: Fridolin zolna, humor. „ 8 „ „ 13

Cene se razumejo brez poštnine.

ZVEZNA KNJIGARNA - Ljubljana, Marijin trg 8 in po vseh knjigarnah.

SINGER ŠIVALNI STROJI

Na celem svetu znani kot najboljši.

Podružnice in zastopstva v vseh mestih.

LJUBLJANA, Selenburgova ul. 3.

Centrala za državo S.H.S. ZAGREB, Maruličeva ulica broj 5, II. kat.

„SLOVAN“

Iletniki 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913, 1915, 1916 in 1917 se dobijo v

ZVEZNI KNJIGARNI

Ljubljana, Marijin trg 8.

Cena broširanem izvodu Din 64.—.